

A L S Ó V Á R O S I

H A R A N G S Z Ó

A nagykanizsai Szent József Plébánia lapja V. Évf./VII-VIII. szám 2010. július-augusztus

Demjén Ferenc, a népszerű dalszerző-dalénekes nótájának sorai zsongnak bennem egyre. Hogy hol hallottam már nem emlékszem: hivatalban, autózás közben vagy a fodrásznál nem tudom, de vissza-visszatér és a fülbemászó muzsikához sokkoló képnyag is társul immár.

A húsvétot követő egy-két nap hagyományosan a táborhelybecserkésző napokat jelenti. Ezúttal a Pilisbe, a Pilis gyöngyszemének kialakított Csobánkára vitt utam. Jó előre feltérképezni azt a környéket, ahova majd több tucat gyermekkel érkezem a legforróbb nyári kánikulában. Nem sokat teketóriáztam az érkezés után... Némi szusszanás után már a sziklamászó paradicsomnak titulált Oszoly-hegyre vitt utam. Az „amit ma megtehetsz...” bölcsességét követve nem torpantam meg egy magaslat „meghódításánál”. Még két orom meredezett elém és incselkedett velem, hogy őket se hagyjam/hagyhatom ki a sorból. Irány tehát a két csúcs, s a Mackó-barlang, ami az aznapi penzum végét jelentette. A tavaszi napsütésben, a tiszta levegőn ajándék volt minden perc. Mit számít a potyogó veríték, az ismétlődő légszomj, ha ilyen festői kilátást kap cserébe az ember... A girbeburba tanösvényen caplatva az egyik hajtűkanyar után sóbálvánnyá merevedtem. Az egykori homokkőbánya helyén jókora területen egy illegális személtlerakó éktelekedett. Kereke vesztett babakocsi, epedás sezlón, kopott autógumi és még hosszú lenne felsorolni mi minden kacsat hevert ott szanaszét és rombolt földig minden emelkedettséget és lelkesedést egy szempillantás alatt. Keserű szájjal kapaszkodtam föl a barlanghoz és végeztem be az első napi túrát.

Ilyen és ehhez hasonló esetet százával tudna felsorolni a kedves olvasó. A néplélek sanyarú állapota környezetünk, világunk aggasztó elhanyagoltságából, szándékos kiszipolyozásából, a

„A föld könnyei...”

nemtörődöm viszonyulásból is kiolvasható. Csak a közelmúlt néhány történése is elborzasztó helyzetképpel szolgál: özönvíz-szerű esőzések, tengeri katasztrófa Amerika partjainál, hamufelhő a kontinens fölött... Keresztény emberként nem rekedhetünk meg a sopánkodásnál, ugyanis rengeteg tenni-valónk akadna. Például a tudatformálás terén. A „műveld és őrizd” (Ter 2,15) bibliai parancsa nekünk és mindenkinek szól, nem beszélve a szeretet „kategorikus imperatívuszáról”, amely azokra is vonatkozik, akik még meg sem fogantak s majd csak ezután válnak az emberiség nagy családjának tagjaivá. Marad-e iható víz, tiszta levegő, termékeny föld a számukra?

Akik manapság a környezetvédelemről értekeznek, három gondolkodásmódot, viszonyulást említenek írásaikban. Az utilitarista azaz haszonelvű, a környezetvédelem ügyét minden elé és fölé helyező radikális és az ún. „mérsékelt” álláspontot. Azért azt is jó tisztán látnunk, hogy néhány harsány és mindenre elszánt „zöld föllépés” háttérben már-már panteisztikus (természetet istenítő) gondolkodás érhető tetten. Jézus mai tanítványa átérzi felelősségét a teremtett világért, de ugyanakkor tisztában van az értékek rangsorával is. Viszonyulása, reakciója pedig nem csak elméleti síkon mozog, hanem életének minden területét érinti. A csöpögő csap azonnali javításától

fogva a szelektív hulladékgyűjtésen át a passzív házak építéséig széles a paletta. És azt is tudja, hogy a nyilatkozatok, deklarációk kibocsátása,

elfogadása kevés. Valahol az embernek kell megváltoznia. És a remélt változás pedig embertől emberig tartó lassabb folyamatot jelent és nem villanófény-szerűen megy végbe.

Jól példázza ezt az a kis anekdota, amire egy példatárban bukkantam nemrég. Az elcsigázott, a napi munkától elfáradt apuka arra kérte körülötte zsi-zsegő csemetéjét, menjen és rakja ki a 100 darabos puzzle készletet, mely a föld országait ábrázolta. Egy-két perc elteltével a kicsi örömtől sugárzó arccal hozta az utolsó kockáig teljes ábrát. Ámuldozó apjának boldogan újságolta, hogy a térkép darabkáival egy pillanattig sem bibelődött. „Tudod apa, észrevettem, hogy egy emberalak látható a játék hátoldalán és csak arra figyeltem. Így készült el a földgolyó is...”

Ha az ember a helyére kerül, akkor kerülnek helyre körülötte a dolgok is. Akkor lesz rend és jövő, kiszámítható, tervezhető, no meg élhető az élet. Az ember helye pedig ott van a Teremtője oldalán a világot művelő és őriző pozíciójában. Nagyon fontos, hogy ki-kí maga környezetében tegye meg, ami tőle telik, rajta múlik. Minden aprónak, elenyészőnek tűnő tett fontos és jelzésértékű. Ha pedig kérdeznék, válaszoljunk egyszerűen, őszintén. A jó példa elgondolkodtat. És ragadós lesz. Szárítsuk föl a föld könnyeit! Legyünk a XXI. század szentferencei. „Mert maga a természet sóvárogva várja Isten fiainak megnyilvánulását. A természet ugyanis mulandóságnak van alávetve, nem mert akarja, hanem amiat, aki abban a reményben vetette alá, hogy a mulandóság szolgálai állapotából majd felszabadul az Isten fiainak dicsőséges szabadságára.” (Róm 8, 19-21)

Horváth Lóránt plébános

A jelenlét minősége

Henri Boulad SJ szentbeszéde - Alexandria, 1998. 07.19
Evangélium: Lk, 10,38-42

Kedves Barátaim!

Mit jelent az, hogy „jelen lenni”? Nyilván nem csak azt, hogy ott lenni a helyszínen. Hiszen itt is mindnyájan jelen vagyunk. Mondjuk 150-en vagyunk itt a templomban. Jelent ez vajon 150 jelenlétet?

Mert van különbség az ittlét és a jelenlét között. Az oszlop - itt van. A mikrofon - itt van. A könyv - szintén itt van. És bizony itt lehet lenni, mint az oszlop, mint a mikrofon, mint a könyv, vagyis lehet pusztán fizikailag itt lenni. A tényleges jelenlét azonban más. Szellemi tevékenység, szellemi lépés, a lélek mozgása. Az igazi jelenlét nem a test jelenléte, hanem a szívé. Amikor valóban jelen vagyunk, egész lényünk kerül bevezetésre. Ezt érezni lehet. Meglátszik a szemekben, a füleken, a szájon. Aki így van jelen, az cselekszik anélkül, hogy tenne valamit. Elolvasok nektek egy szövegrészt a taoizmus alapítójától:

Aki tanulmányozza az (üresség) elvét, az napról napra kiüríti magát minden fölöslegestől. Egészen a nem-cselekvésig. S akkor nem téve semmit, semmi sem lesz, ami ne lenne megtéve. A bölcs ehhez tartja magát, hatást fejt ki, befolyásol anélkül, hogy tevékenykedne, és tanít anélkül, hogy beszélne.” (Lao Tse)

Lao-Tse-nak ez a gondolatmenete igen jelentős. Azt állítja, hogy az ember valóságos tevékenysége a kisugárzásban, a környezetére való hatásában áll. Lenni előbbrevaló, mint valamit csinálni. Mi túlságosan hiszünk a lázas tevékenykedésben, az akcióban. Futunk a villamos után, kocsiba vágjuk magunkat, rójuk a kilométereket,

beutazzuk a különböző országokat, levegőt változtatunk. Na és mi van akkor? Cselekszünk-e valóban? Vagy csak ahogy mi arabul mondjuk: „sok az elfoglaltságunk?” bizonyítani akarjuk magunknak, hogy mi mindenre vagyunk képesek? Ám a valósi tevékenység a létezés aktusa. Előbb lenni, mint cselekedni.

Ez hát a jelenlét. Képesség a létezésre, a teljeségében megélt léte. S aki így él, az cselekszik, az sugárzik, az hatást gyakorol. Maga a léte üzenet, állítás. Így vannak jelen a szentek. Pusztán jelenlétük cselekvés, mágneses sugárzás, szellemiség. Átalakul a környezetünk, megváltozik (körülöttünk) a világ. Lao-Tse így folytatja a gondolatmenetét:

„Ne cselekedj, és a nép magától jobbra lesz, maradj nyugodtan, és a nép spontán megigazul.”

Mi a felgyorsulás századában élünk. Elvesztettük érzékünket a létezéshez. Helyébe a cselekvést tettük. Elvesztettük a nomád beduin bölcsességet, aki a sátra előtt ülve szemléli a csillagos eget és éli magában a világmindenséget. Az ő lére valódi jelenlét. És a miénk?

De miért beszélek erről épp ma? A mai evangélium két aszszonyt mutat be nekünk, két nővért. Mártát, aki sűrög-forog, nyüzsög és Máriát, aki egyszerűen ott van, néz, hallgat. Egészen jelen van. S Jézus számára ez a nagyobbik ajándék.

Szeretném, ha ma feltennénk magunknak a kérdést: Vajon milyen a mi jelenlétünk minősége? Nyilván függvénye a létünk minőségének. Ismeritek azt a kifejezést, hogy „begyűjtés”? Mindent össze

kell gyűjtenünk, össze kell szednünk a belső középpontunkba. Amint ezt megtettük, abban a pillanatban olyan hatalomra teszünk szert, mint egy vulkán. Ez a lámpa itt ugyan mit csinál? Semmit. De mivel lámpa, a léte fény. És a fény, egyedül attól, hogy fény, ragyog, szétterjed, világít.

Jézus azt mondja valahol az evangéliumban. „Ti vagytok a világ világossága!” Legyetek fényforrások!

Mi is tehát a valódi jelenlét titka? *Az összeszedettség.* Igen, és ezt hívják imának! Az ima az az aktus, amelynek során összpontosítom magam, mindent begyűjtök önmagam fókuszpontjába. Ebbe a csomópontba, ahová mint a lelkem hajlékába, a szívem legbelső pitvarába belépve képessé válok a teljesen egységes, összeszedett, valódi jelenlétre. Ebből az imában Istenhez forduló jelenlétből - életmód lesz. Életstílus, amely aztán tükröződik az egymás közti kapcsolatainkban.

Mert enélkül vajon jelen vagyunk-e valóban a másokkal való találkozásainkban? Ezek nem csupán arra a mintára zajlanak-e le, hogy: „Na, hogy s mint vagy? Minden rendben?” Felületes találkozások, akárcsak a koktél-partikon, ahol az ember poharával a kezében körbesétál és itt-ott megáll egy kis csevegésre a kicicomázott és estélyi ruhába bújt „jelenlévők” között?

Vagy pedig valóban jelen vagyunk, vagyis egész lényünkkel vegyünk részt a találkozásban?

Tegyük fel ma este magunknak ezt a jelenlétünk minőségére vonatkozó kérdést!

Asszonyok, jelen vagytok-e odahaza a férjetek számára? És ti férjek és családapák, jelen vagytok-e a hitvesetek és a gyermekeitek számára? Nem csak fizikailag, hanem erkölcsileg is jelen. Hiszen ennek a jelenlétnek a minőségétől

függ majd az ő növekedő-képességük. A másiknál való jelenlétünk felemeli, növeli őt. Abban a mértékben fogjuk serkenteni többre, jobbra, nagyobbra a felebarátunkat, amilyen mértékben jelen vagyunk nála.

Mint a Jézus lábánál ülő Mária, úgy függesszük tekintetünket a másokra. Legyünk csupa várakozás,

odafigyelés, hogy kihozza magából a legjobbat.

Talán, Isten is így van nálunk jelen. Az Ő jelenléte olyan erős, hogy egyre előre húz és mindig felemel bennünket. Ezáltal növekszünk.

Amen

Intelmek

1. Amit évek hosszú során felépítettél, egy másodperc alatt romba dőlhet.

Ne törődj vele! Te csak építs!

2. Ha valakinek segítesz, furcsán néznek rád az emberek.

Ne törődj vele! Te csak segíts annak, akinek szüksége van rá!

3. Ha mindent megteszel a világért, helyébe rúgást fogsz kapni.

Ne törődj vele! Te csak tedd, ami téled telik!

4. Azt a jót, amit ma cselekszel, holnapra elfelejtik.

Ne törődj vele! Te csak tedd a jót!

5. A becsületesség, tisztaság es igazmondás támadhatóvá tesz.

Ne törődj vele! Te csak légy becsületes, tisztességes, őszinte!

6. Az emberek ésszerűtlenül gondolkodnak, helytelenül cselekszenek és önzők.

Ne törődj vele! Te csak szeresd felebarátodat!

7. Ha jót teszel, azt mások úgy veszik, hogy hátsó szándék vezet.

Ne törődj vele! Te csak tedd a jót!

8. Ha ezek a céljaid vezérelnek, hamis barátaid, és igaz ellenségeid lesznek.

Ne törődj vele! Te csak kövesd céljaidat!

Teréz anya

Az én nárdus-életem

Szűkösen éltem és nagyon szegényen.
Féltem őriztem
fehér alabástrom edényem.
Töretlen volt,
színiültig drága nárdussal tele.
Mekkora kincs!
Sok színes álmot álmodtam vele.
Terveket szőttem,
Világolt egyre előttem,
vígán villantva a fényen
fehér alabástrom edényem.

Akkor a hajlékomba egyszer betért megfáradva a Mester,
Tudta, hogy hova készül,
Tudtam, hogy hova készül.
Jeruzsálem távoli ormán
valami titkos vész ül.
Bűnnel, nyomorral bajjal,
indul a döntő harcra.
... Árnyak lopódtak fehér

homlokára.
Fájt a tanítványok közömbös arca.
Nem értik? Nem érzik?
Egyedül én érzem? Én értem?
Megy megváltani engem ...
Talán... meghalni értem.

Ott ül fáradtan a Mester.
Sietve kamrámba osontam
s visszatértem a drága kenettel.
Fehér alabástrom edényem,
melyet őriztem rejtve,
szegényen,
összetörtem, s a drága kenet
illatosan, ragyogva
szelíd fejére permetezett.
Te meghalsz értem! - árasztotta szét
a lágy illatbeszéd.
Én neked adom az életemet
és a szívem minden szeretetét.

Tékozlás! - zúgtak fel körben.
Megbiztatott
Krisztus szeméből egy meleg sugár,
Tudtam, hogy semmiért se kár:
a kenetér se kár,
Érte kiontott életér se kár:
S áldom a percet, melyben
alabástrom edényem
összetörtem.

Én abban élek,
abban a boldog csodamozdulatban,
a Golgotára készülő Királynak
mellyel a nárdusomat
odaadtam.

Bajor László

Rejtvény

Olvasd össze sorban a kihagyott betűket!
Ami a megfejtés, az Jézus életében a legelső helyet foglalta el. Ezért nekünk is mindennapjainkban a legfontosabb helyre ez kerül.

1	M	Á	R		A	
2		I	K	E	Á	S
3	D		V	I	D	
4	J	Ú		Á	S	
5		A	U	L		
6	S		R	A		
7		E	D	E	O	N

1. Jézus édesanyja.
2. Az egyik kispap
3. Izrael második királya
4. Jézus egyik tanítványa aki később elárulta
5. Így hívták Pál apostolt megtérése előtt
6. Ábrahám felesége
7. Izrael egyik bírója

**KALÓZTÁBOR,
2010,
CSOBÁNKA
LÁNYOK: JÚL. 19-24.
FIÚK: JÚL. 26-31.**

Kinek sikerül megtalálni a kincset?
Ki teljesíti a kalózok „hétpróbáját”?

Akkor is jöhetsz, ha
nem vagy hittanos!

Vívás,
Sziklamászás,
Strandolás,
Kézművesség,
Tábortüzek,
Móka,
Kacagás,
Ének...

Kalandok az ország egyik
legfestőibb vidékén, a Pilis
gyöngyszemének tartott
Csobánkán és környékén

**A Narnia, az
indian, az
Asterix tábor
után itt az újabb
meglepetés!**

www.szentjosef.plebania.hu
diavetítéses szülői tájékoztató:
2010. május 28-án, pénteken du. 5 órakor a
plébánián
(Ady út 15.)

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Gyerekkoldal

Nyúl vadászat - játék

Meleg nyári napon nagyon jól lehet szórakozni ezzel a vizes játékkal. A résztvevők fele vízzel megtöltött műanyag flakonnal felfegyverkezve várja a rajtot – ők a vadászok. Az összes játékos egyszerre száll fel a kerékpárjára, a „vadászok” megpróbálják vízszaggal eltalálni a „nyulakat”, akik menekülni próbálnak. Akit elér a vízszagg, az kiáll. A második menetben a szerepek felcserélődnek. Az a csapat győz, akik gyorsabban „levadásszák” a „nyulakat”.

Nyári programok a könnyebb tervezhetőség végett

Július 2-3.	Ifi-körös nyári hétvége Somlóvásárhelyen (Sokszorosán módosított és most már fix időpont!)
Július 6.	Este fél 7 óra, díszterem, diavetítéses élménybeszámoló, „Zarándokutak emléke”
Július 19-25.	Kalóztábor lányoknak Csobánkán (06/30/5085542) A tábor időtartama alatt nincsenek szent- misék templomunkban!
Július 26-31.	Kalóztábor fiúknak Csobánkán (06/30/5085542) A tábor időtartama alatt nincsenek szent- misék templomunkban!
Augusztus 1.	Porciunkula ünnep
Augusztus 9-13.	Ifi-körösök kerékpártúrája „Ráérősen a Balaton körül” címmel A tábor időtartama alatt nincsenek szent- misék templomunkban!
Augusztus 15.	Palini búcsú – a szentmisét követő agapéval a templom és közösségi ház udvarán
Augusztus 20.	Este 6 órakor „város miséje” Meghívott szónok: Horváth Tamás csóti plébános (Nagykanizsáról származó atya)

Vitriol

Új rovatot indítottunk Vitriol címen. Újságunk hasábjain hónapról-hónapra tükröt tartunk magunk elé elidegenedett világunkról, hétköznapijainkról. Bízunk benne, olvasóink megkedvelik e szarkasztikus írásokat. (A szerk.).

Vízparton

Kiültem a partra nézelődni, gondolkodni. Óvatosan a szélső fa árnyékába húzódtam, mert perzselő lánggal tűzött a Nap. Nem is értem azokat a nőket, akik reggeltől estig heverésznek és pörkölődnek: hason, háton, ismét hason, újra háton... Forognak, mint a grill-csirkék. Hogy bírják ezt leégés nélkül? Csak pár percig voltam ma a napon, de máris pecsenye-vörös a vállam és érzem, hogy húzódik. Most hát óvatosságból felvettem egy pólót és árnyékban maradok.

Azt még talán elfogadnám, hogy valaki jó barnára akar sülni. De hogy miért kell az eleve testre feszülő és keveset takaró fürdőruhák izgatató hatását a végletekig fokozni? Felsorolni is hosszú lenne a rafinált variációkat: az érzéki combokat mutató felszabottat, a minimelltartós bikinit, a vízben átlátszóvá váló fehéret, a minden részletet kirajzoló, betét nélküli extravékonyat, sálszerű egyrézest, tangát, monokinit... Mintha az ilyen „extrák” nélkül nem lennének amúgy is eléggé zavarba ejtők. Bármily meglepő, mindig kiborít és bosszant. Nem mintha nem hatna rám vonzóan, sőt! De nem így, mint az odavetett hús: „Neszték disznók, zabáljatok!”. Még jó, hogy topllessben most senki nincs a közelben...

Ilyen gondolatok közepette töltöm az időt, amikor egy három fős társaság érkezik önfeledt viháncolással. Láthatólag átutazóban vannak, csak leugrottak a partra. Semmi csomagjuk, még fürdőruhájuk sincs, de nem tudtak ellenállni a víz csábításának. Csak nem fognak egy szál bugyiban fürdeni?!

Pedig úgy látszik. A fiúnak viszonylag könnyű dolga van, nagy csobbanással merül el a parti sekélyesben. A két lányt is hajtja a lelkesedés. A szégyenérzet ugyan megtorpanítja őket, egy percig tanakodnak, de aztán láthatólag arra jutnak, hogy ma már elfogadott a monokini, kár problémázní. Vilámgyorsan ledobálják a ruhájukat, maguk elé kapják a karjukat és élénk viháncolással befutnak a vízbe.

Hosszan sekély itt a víz, szinte azt az érzetet kelti, hogy gyalog át lehetne lábolni a párába burkolódzó túlpartra. Selymesen csillog a víztükör, apró fénytündérek játszanak pajkos fogócskát a kergetőző fodrok hátán. Hallani vélénk a csilingelő kacagásukat.

Az előbbi társaság is fogócskázik, de nem hallatszik ide a hangjuk. Messzire beúsztak, mindenkitől távol álltak le.

Sokáig élvezik a selymeslangyos víz simogatását. Csak amikor kifelé jönnek, akkor figyelek fel újra rájuk. Az egyik lány előrejött, de zavarban van: nem tudja, hogy jöjjön ki a vízből feltűnés nélkül. A másik kettő csak neveti és tréfálkozik vele. Rajtuk sincs sok ruha, de ez az első több is, mint meztelen. Ha csak monokini lenne! Talán nem is lenne zavarban. De ez a fürdőbugyi-pótló fehérnemű... Csak egy miniatűr tanga valami vékony csipkéből; semmit se takar és a nedvességtől teljesen átlátszóvá vált. Ez tényleg több, mint a szimpla meztelenség!

Apróra összekuporodva bújik a térdig érő vízben és nemhogy zavarban - kifejezetten kínban van. Áh, ostobaság! – gondolom és kezdek haragudni. Miért izgatja magát? Szinte megszokott ez manapság. Főleg, aki így öltözködik. Meg aztán bemenni sem szégyellt. Akkor kellett volna meggondolnia! Most már nevetséges ez a hirtelen támadt szemérmesség. Persze, hogy a többiek csak nevetik.

Viszont mégis zavarja. Idege-

sen jártatja körbe a szemét, hogy mi lenne a legjobb megoldás. Legszívesebben a föld alá bújna és vakond módra közvetlen a ruháinál bukkanna elő. Minden tréfától egyre jobban elpirul, feszeng és riadtan pislog, mint egy ázott veréb. Összegömbölyödve kucorog, mint valami vad, ha körülötte jár a vadász; lapulva bújik, amíg reméli, hogy nem veszik észre, gyűjti az erőt, hogy egy pillanat alatt felugorjon és fusson, száguldjon. Szaladjon az életéért.

Ez azért túlzás, de mégse mer kijönni. Tán oktalan, lehet, hogy értelmetlen és bizonyára nevetséges, ám - kínosan érzi magát. És csak ez számít.

Hirtelen ötlettől vezérelve merészet gondolok és odalépek hozzá. Lekapom magamról a pólót és felé nyújtom:

- Tessék, próbáld meg ezzel!

Ahogy vizesen szemébe lógó haja alól gyanakodva rám néz, most egészen olyan, mint egy úzott vad. De egy biztató mosoly után tapintatosan el is fordulok.

- Nem baj, ha vizes lesz - teszem hozzá, és hátra se nézve visszaülök a fa alá.

Pár perc múlva felöltözve jön. Egyikünk se szól, de ahogy nyújtja felém a pólót, a szemében ezer köszönet és igen - egy picike bocsánatkérés.

És ezen még sokáig gondolkodom az árnyékban ülve.

Ifj Rieth József

Családi kuckó

Anya Apa Gyerekek Régi újdonság: Környezetvédelem

A környezettudatos élet nagyon is hétköznapi lehetőségeire mutatunk rá: mit tehetünk a természet védelmében a családi nevelés során? Közben kiderül, hogy a természetvédelem nem valami új és idegen „trendi” jelenség, hanem a magyar népi kultúra szerves része. Egy vidéki család radikális próbálkozásával is megismerkedhetünk, ahogyan a természettel a lehető legnagyobb egységben igyekeznek élni.

Szemlesütve nézek tükörbe este, mikor a lassan kéthónapos karalábétól végül fájó szívvel búcsút veszek. Először a konyhapult különböző pontjain tároltam, ahol épp nem volt útban. Aztán a hűtőbe helyeztem, nehogy megromoljon. Végül, amikor érdekes színe kezdett lenni, és magam is láttam, hogy a zöldség feldolgozása már nem tűr halasztást, átmenetileg, míg hozzájutok, egy alkalmas zacskóba helyezve a hűtő egyik dobozába süllyesztettem. Mikor pedig a legutóbbi hűtőtakarításnál megtaláltam, szinte elborzadva, mindazonáltal megkönynyebbuln szabadultam meg tőle, hiszen egyértelmű, hogy megérett a végső búcsúra. Egy laza mozdulattal hajtítottam a kuka fenekére. Automatikusan jelentkező lelkiismeret furdalásomat százféleképpen próbáltam nyugtatni. Nem volt rá időm, hogy feldolgozzam. Nem tehetek róla, elfelejtettem, hogy létezik. Mikor megtaláltam, már nem volt elég gusztusos stb.

Valójában azt hiszem, nem is a karalábé sorsa fáj önmagában, hanem a pazarló viselkedés, ami annyira tud bosszantani, mikor a gyerekeken látom, és amit most magamon tapasztaltam. Mikor nem kell a betevő falatért aggódni, könnyen átvesszük azt a komfortfelfogást, amit talán úgy érzékelhetünk legjobban, ha a szemetet kicsit átfésüljük, persze csak átvitt értelemben. Mi mindent dobunk ki? Tanulságos. A zoknit már csak az előző generáció nagymamája stoppolják, ritkán teszünk foltot az elvászott nadrágra, viszont minden, amit veszünk, hihetetlen mennyiségű csomagolóanyaggal áraszt el. A legtöbb család

átéli karácsonykor, hogy a dobozok, papírok és zacskók betölthetnének egy szobát, s örülhetünk, ha kihámozzuk belőlük a lényegét.

ELŐRE IGYEKVŐ SREGHAJTÓK

Magyarországot gyakran emlegetik a szemét újrahasznosítása terén sereghajtónak. Nálunk inkább szemét van, mint hulladék. (A szemét az, amit nem válogatva (szelektíven) gyűjtünk - míg a hulladék újrahasznosítható.) Persze környezettudatos cikkekben, interjúkban világosan értésünkre adják, hogy Magyarországon ennek még nincs olyan régi hagyománya, mint mondjuk Németországban, tehát ne legyünk elégedetlenek, az igyekezet már megvan. Az, hogy a szelektív tárolók száma sem elegendő, előbb-utóbb változni fog. Az is igaz, hogy apró hibák itt-ott becsúsznak, a környezettudatos életre csak lassan ocsúdó lelkeknek nem tesz jót, mikor saját szememmel látom, hogy egy óriás kukásautó miként nyeli és gyömszöli egybe, hulladék-mixet képezve az üvegeket, a papír- és műanyag hulladékot, amit a lakosság felvilágosult része gondosan szétválogatott. Kérdésemre, hogy ezt majd valaki időt-energiát nem kímélve szét fogja-e újra válogatni? - csak vállrándítás a felelet. Ám az ilyesmi ne szegje kedvünket. A tét nagy: Földünket kell apró lépésekkel megmentenünk.

Hogy ezek a lépések fontosak, megérti egy óvodás is. 2010. április 14-én Budapesten négy óvoda versenyzett, melyik tud több italos kartondobozt gyűjteni. A gyerekek összesen 75 000 kartondobozt gyűjtöttek. Elmagyarázták nekik, hogy egy átlagos fenyőfából 5 300 italos kartondoboz készül. Ha ezeket külön gyűjtik, újra fel lehet használni őket és abból a mennyiségből 700 füzet állítható elő. Sok-sok fát menthetnek meg a gyűjtögetéssel. Az akcióban részt vevő ovisok biztos nem fogják a kiürült tejes dobozt a szemét közé dobni ezután. (Magyarországon 2004-ben az italos dobozok 3 százalékát, 2006-ban 7, ma 14 százalékát használják fel újra.)

EGY KIS FEGYELEM

Elég néhány élmény, amikor úgy érezzük, előnti környezetünket a szemét, hogy kicsit figyelmesebben, kevésbé pazarlón próbáljunk élni. Mikor eltökélem, hogy tudatosabb leszek e tekintetben, sőt a gyerekeket is ilyen irányba próbálom terelni, és már létrehozunk egy mini komposztgyűjtőt a kert sarkában, tájékozódni kezdtem a miénknél jóval előrébb tartó családoknál, miből is tevődhet össze egy környezetbarát család környezettudatossága. Hogy a gyermekek kinőtt ruhájának gazdát keressek, a véremlen van. Én is öröklött ruhákban nőtem fel, több helyről kapnak az én gyerekeim is, nyilvánvaló, hogy én is továbbadom a ruhákat. Gazdát keresni a már nem használt játékoknak és elfogadható állapotú könyveknek valóban jó dolog. Néha extra figyelmet igényel, az igaz, szépen eltenni, szortírozni, óvni azokat a dolgokat, amelyek majd valakinek jók lesznek. És amikor adódik egy-egy felhívás gyűjtésre, van mit elküldeni Dévára, Csaba testvér lurkóinak, vagy akárhová, ahol örömet szerhetnek. Ezt a gyerekek is örömmel átélnek: lám, két mackóm is van, adok annak, akinek egy sincs.

Nehezebb már a versenyszellemen úrrá lenni. Mikor a szerzést, a jobbra, divatosabbra való vágyat kell megzabolázni. Épp a múlt héten vívódtam, hogy kislányom elavult uszodai papucsát jogos-e modernebbre cserélni. Miért nem veszi fel az ósdit? De hát ott van, hordható, működik! Bensőmben tiltakozom az új megvétele ellen.

Végül megoldódik a helyzet, a régi elszakad, kivételesen nem kérjük meg apát, hogy ragassza meg, és veszünk egy újat... azért magamban érzem, hogy ez így nem az igazi. Olyan szemlélet ólálkodik itt, amivel nem könnyű megbirkózni. Erőfeszítéseket kell tenni, különösen ha gyerekek meggyőzéséről van szó. Szintén közelről érint az általános figyelmisség, amellyel saját otthonomban lenne jó járni. A villanyokat nemcsak felkapcsolni, hanem le is, a vizet nem folytatni csak úgy, mintegy aláfestésként, hanem bizonyos tisztálkodási műveletek befejezésekor elzárni. Téli szellőztetés után az ablakot becsukni, ne az utcát fűtsük...

Mikor hallunk a Föld energiaforrásainak esetleges kimerüléséről, jobban eltökéljük, hogy a magunk pici részét megpróbáljuk hozzátenni. Nem biztos, hogy eljutok arra a szintre, hogy szappanozás közben elzárjam a vizet, de mosogatás közben jobban odafigyelek a feleslegesen elfolyó köbméterekre.

Sokféle tisztítószer él egy háztartásban. De egyre többen igyekeznek ecetre cserélni a kíméletlen környezet-szennyező hatású szereket. Öblítőnek én is kipróbáltam az ecetet, és teljesen bevált. De persze nem is kell egészen lecserelni, az is egy kicsiny lépés előre, ha visszafogottabban használjuk a már megszokottat. Negyed liter cif súroló egy perc alatt tisztára varázsolja a konyhacsempét, három cseppel pedig akár öt percig is kell törölgetni, így egy kis áldozattal gazdaságosabbak lehetünk, és környezet-tudatosságunk is erősödik.

Sokan vigyáznak rá, hogy elsősorban egészséges élelmiszereket, sőt esetenként biotermékeket vásároljanak. Ez most nagyon modem. Rendre nyílnak a bio-üzletek, egy utcában néha kettő is megél, mert fontossága mellett a környezet-tudatosság virágzó üzletágazat is egyben. Ebben a tekintetben tanácstalan vagyok, látok biokölest „made in China” címkével ellátva. Ezt viccnek szánja valaki? Bízhatok-e a piaci östermelőben, hogy az övé a „legjobb” alma, csak mert kétszeres áron adja? Bizonyára sokat kell tanulnom a teljes bizonyosság eléréséig. Mégis egyértelmű, hogy fontos arra is figyelni, milyen élelmiszereket vásárolok. Ha a mű-ételeket minimalizálom gyermekeim életében, helyettük sok gyümölcsöt-zöldséget adok nekik, biztosan jól teszek vele. A

többiek értékrendje ezt is megnehezítheti: ha mindenki vásárolt uzsonnával, kis üveg kólával, fantáival megy iskolába, akkor is érdemes fölvenni a harcot az egészségtelen élelmiszerek és divat ellen. Az én gyermekeim is szeretik a kólát. Ritkán jutnak hozzá, de olyankor féktelen fogyasztásba fognának.

Egyszer egy csúnya hánytató vírus szedte áldozatait a családban, és a házi orvos azt javasolta, hogyha a tea se marad bennük, próbáljak kanalanként egy kis kólát adni nekik. A szülemet riasztottam, hogy ha vásárolni mennek, hozzanak egy üveggel. „Már éppen megjöttünk a boltból, és édesapának mindig van egy kis kólája a pincében” – mondta az édesanyám. Rosszul hallok? Kóla az én szülem házában? Mindig!? Rákérdeztem, és édesanyám megmagyarázta: „abban áztatjuk a rozsdás szögeket, az marja le a legjobban.” Amikor ezt elmeséltem a gyerekeknek, kicsit ők is meglepődtek. Már egyik sem meri kedvenc italának vallani a kólát.

De vajon igaz-e, hogy ez az ökológiát megmentő „bio” és környezettudatos élet újdonságával és trendiségével nemrég jött be hozzánk a nyugati társadalmakból? Hogy lehet, hogy ennek a modern valaminek bizonyos ízeit az öregek sokkal jobban értik, mint a fiatalok? Nekem már önmagában gyanús, hogy a szüleimnél az egy főre jutó szemét tizede a mi családunkénak. Az áramfogyasztásuk, a gáz és a víz is...

MODERN, MÉGIS RÉGI

Ennek eredtem nyomába mikor a zsámbéki Koncz családról hallottam, hogy ők milyen remek kis biofarmon élnek, ám ha ezt a szót meghallják, lúd-bőrösek lesznek. Mert amit alkottak, azt nem modernizálásnak tekintik, hanem éppen archaizálásnak. A legtöbb tudást az öregektől kapják, és valóságos istenélményként tapasztalják a mindennapokban az élet körforgását.

„Semmi újat nem akarunk kitalálni. Már mindent kitaláltak előttünk” - mondja Balázs, a családapa. Állatot tartanak: csibéket, kecskéket, disznókat, és méhészkednek. Az udvaron hatalmas kukoricagöré, ólak, műhely, veteményes és a tüzelőfa gondosan védve. Szép napos időben látogatom meg őket, a gyerekek az udvaron játszanak. Elmondják, milyen ünnep volt az első tavaszi meleg nap. Télen a búbos kemence adta a meleget meg

egy fatüzelésű kályha. Persze, spórolni kellett a tüzelővel, és mikor valaki a maga fáradságával varázsol meleget, akkor nem is igen pazarol. Hideg volt a tél, és ünnep a napfény.

Főzni a kemence platniján főz Juli, a ház asszonya. Karján fél éves kisfiával mutatja körbe a ház udvarát. A kérdésre, hogy baj-e, hogy egy kis csokit hoztam a lurkóknak, Juli mosolyogva feleli, hogy nem. Igaz, ők csak azt eszik, amit megsütnek vagy megtermelnek, de nem dobják ki az ajándék nyalánságot. Úgy vélik, a Kárpát-medence mindig el tudta látni lakóit, ezért narancsot, banánt sosem vesznek. Az idénygyümölcsöket és zöldségeket viszont megbecsülik, és azt fogyasztják. Sajnos, a környéken nagyon sok helyen marad leszedetlen a cseresznye vagy almafa. Ilyenkor boldogok az idős kerttulajdonosok, ha van olyan szomszéd, aki leszedi, elviszi és még meg is eszi. A fiatalok inkább megveszik a szupermarketekben, nem szívesen préselik magukat gyümölcsfák ágai közé.

Körülbelül két éve hagyta ott Balázs végleg a nem kis lehetőségekkel kecsegtető web-design-os munkáját. Eldobta a mobiltelefonját, számítógépét, és a földhöz fordult. Azt mondja, mindig is bosszantotta, hogy a pénz milyen elégtelen csereeszköz. Hiába készített el egy igényes számítógépes grafikát, a fizetéséért korántsem igényes, távolról sem tökéletes dolgokat tudott csupán vásárolni. Csírás krumplit, zsizsikes lisztet, a Bosch tűzhely gombja főzésre túlérzékenynek bizonyult... Úgy érezte, maga is meg tud csinálni sok mindent, és ezzel kijuthat a vásárlás ördögi köréből, így fogtak bele Julival a háztáji életbe.

KEVESEBB INGER, NAGYOBB ÉRZÉKENYSÉG

Nem zavarja őket, hogy nincs telefoncsöngés (idővel a vonalas telefont is kikapcsoltatták), nincs televízió, számítógép: gyerekzsivajjal veszik magukat körül.

- Azt vettem észre, hogy mivel kevesebb inger ér minket, sokkal nagyobb élmény, amikor zenét hallunk. Egy tánckörbe járunk el hetente, és nagyon szeretjük. Nagy élmény, hogy együtt dolgozunk, Balázs itthon tud ebédelni, ha pedig kimegy kaszálni, én csomagolok neki ételt.

-A táncon kívül még mi jelent számotokra kikapcsolódást?

- Valójában nem vágyunk rá, hogy kikapcsolódjunk.

Balczó András mondta, hogy sokáig úgy gondolta, ha érmet szerez az olimpián, akkor lesz igazán boldog. Aztán ez a pillanat is eljött, és új célok kerekedtek felül, mint a boldogság letéményesei. Végül megértette, hogy itt és most, ma kell boldognak lennie. Mi is úgy gondoljuk, nem a munka végén következik majd az öröm, hanem aközben. Szeretjük, amit csinálunk, örömmel leljük abban, hogy nincs elpazarolt mozdulat, tevékenység, minden jó valamire. Mikor vágom a fát, tudom, hogy ebben a mozdulatban ott a meleg étel, a fűtött szoba, a hamu is, amivel részben takarítunk, de benne van a fáradság is, amit jól esik este kipihenni. Nincs gondom a stresszel, a plusz kilókkal. Nem kell konditerembe jánom, hogy ledolgozzam. Nem leszek percenként ideges, nem magas a vérnyomásom. Talán kicsit bolond vagyok, de ezt készséggel el is ismerem, akkor, ha más is bevallja, hogy ő is bolond. Hát nem bolond, aki drága pénzért autóval jár, aztán szintén drága pénzen spinning edzésre jár lemozogni a lelki és testi feleslegest?! Egy barátom km/óra-ra váltotta az autóval való idő-, pénz- és energia ráfordítást.

Végiggondolta, mennyi minden jár egy kocsival: papírok, zöldkaron, szerelő, szerviz, tisztogatás, rendben tartás, stb. Végül az jött ki, hogy a kocsi sebessége alig érte el az emberi sétálás sebességét. Nem érdemes becsapni magunkat.

Egyébként az is kiderül, sokan vágnak ilyen mobilmentes életre, és nem is nehéz találni valakit, aki átveszi a tanyát néhány napra, amikor Balázsék, úgy mond, nyaralni mennek a tágabb családdal.

- Öt gyermeketek van. A legnagyobb is még csak kisiskolás. Mit gondoltok, átveszik-e a tőletek kapott életrészt?

- Ezt legfeljebb csak remélhetjük. De ha nem, akkor sem esünk kétségbe. Akkor is eljárnánk vasárnap szentmisére, ha biztosan tudnánk, hogy a gyerekeink később nem maradnak meg a hitben. Azért járunk el, mert így akarunk élni, ez a hitünk. Az életformával is így vagyunk. Ebben hiszünk és azért így csináljuk. Az idő fogja megmutatni, hogy a gyerekek mit vesznek ebből át.

- Milyen játékaik vannak a gyerekek-

nek?

- Elsősorban kint játszanak a kertben. Talán kiábrándító, de van playmobil és lego is a játékok között. Sok mindent kapnak a tágabb családtól és a keresztszülőktől. Ezeket mi elfogadjuk, mert a gyerekek nagyon boldogok ilyenkor. Mi viszont ilyeneket nem veszünk. Balázs például faragott fából a nagyfiának egy nagybögőt, mert a zenekarban az tetszik neki a legjobban. Nem csoda, de ennek van talán a legnagyobb becsülete a játékok között.

- Vannak e, távlati céljaitok?

- Vannak. Még működtetünk egy autót, azt szeretnénk idővel lóra cserélni. Az áram is bent van még a házban, mert van egy mosógépünk, de szeretnénk ha idővel a gáz sorsára jutna és az is kikerülne a házból. Abszolút cél talán a teljes önellátás, de nem tudunk nagyobbat lépni, mint a saját lábunk. Kis lépésekkel haladunk. Amit már megharcoltunk, abból nem akarunk visszalépni, de még sok mindenben fejlődhetünk.

Bodó Marcsi

Tanulságos történetek

A mérleg

A jómódú gazda, és a szegény ember üzletet kötött. A gazda minden héten ad két kiló túrót a szegény embernek, aki pedig viszonzásul két kiló összegyűjtött mézet ad.

Ment az üzlet rendben jó ideig, amíg egyszer csak a gazda arra gondolt, hogy bizony nem minden ember tisztességes, és meg kellene mérni, amit kap. Úgyhogy mikor legközelebb vitte a túrót, és néhány perc múlva megkapta a mézet, azt hazavitte, és a pontos mérlegén megmérte - hát csak másfél kiló volt!

Felháborodva ment a szegény emberhez és indulatosan a szemére vetette, hogy becsapta őt.

A szegény ember lehajtott fejjel és így szólt:

- Nagyon sajnálom, hogy így történt, de én nagyon szegény ember vagyok. Egy kétserpenyős mérleget még tudtam szerezni, de súlyokra már nem volt pénzem. Így hát amikor megkaptam tőled a túrót és kivittem a kamrába, rátettem a mérleg serpenyőjére, és a másik serpenyőbe kimértem az azonos súlyú mézet.

A gazda roppant módon elszégyellte magát és hazament.

Egy nemes ember hagyatéka

Egy bizonyos hegyi faluban évszázadokkal ezelőtt egy nemesember azon gondolkodott, hogy milyen örökséget hagyjon a falu lakóinak. Végül eldöntötte, hogy templomot épít hagyatékként.

A templomépítés tervét titokban tartotta egészen a befejezésig. Amikor az emberek összegyűltek, csodálkoztak a templom szépségén és tökéletességén. Sok dicsérő megjegyzés után egy jó megfigyelő megkérdezte:

"De hol vannak a lámpák? Miként világítják meg a templomot?"

Anélkül, hogy válaszolt volna, a nemes rámutatott a falon lévő lámpatartókra, aztán minden egyes családnak adott egy lámpát, hogy vigyék magukkal az istentiszteletre és fügesszék fel a falra:

"Valahányszor itt vagytok, az a hely, ahol ültök, világos lesz" - felelte a nemesember." Amikor pedig nem lesztek itt, az a hely sötét lesz. Amikor távol maradtok a templomtól, Isten házának bizonyos része sötétben marad."

Vajon a mi lámpásunk meg van gyújtva? Azon a helyen világítunk, ahová Isten helyezett minket?

Ha a megfelelő helyen világít életünk, akkor igazi a mi Krisztus várásunk.

Kvarkok, pillangók és szentség

A káosz néha rendet teremt

A monacói versenypályán találok magad. Itt van végre a lehetőség, hogy sebességkorlátozás nélkül élvezhesd a száguldást. A benzin nem probléma és az autó sem hagy kívánnivalót maga után. Negyven óra masszív száguldás a sikátoros versenypályán próbára teszi még a legjobb sofőr figyelmét is. Már több mint 869 kört tettél meg. Ahhoz azonban, hogy hazajuss Magyarországra, nem még egy energiataitrala vagy nagyobb koncentrációra van szükséged, hanem arra, hogy kiszállj a versenyautóból és haza indulj.

Démokritosz atomista filozófus volt az első, aki rendszerbe foglalta azt az elképzelését, hogy a világ oszthatatlan apró részekből áll. A görög atomosz, azaz oszthatatlan szóval utalt ezekre az elemi építőkövekre. Ma, amikor a CERN földalatti részecskegyorsítójában elektronokat és más részecskéket ütköztetnek, továbbra is ennek a gondolatnak a jegyében teszik ezt: keresik a legkisebb építőköveit a minket körülvevő világnak. A bulikon alkalmazott szárazjég gázmolekulái három atomból állnak. Az atomoknál kisebb részecskék léte már a középiskolai kémiaórákon megizzasztja a diákokat a sav-bázis reakciók proton átmeneteinek számításakor. De kvarkok létezéséről csak kevesen tudnak. A CERN még a kvarkoknál is nagyságrendekkel kisebb részecskék tulajdonságai-val foglalkozik. Démokritosz ötlete volt a vezérfonál: a világ darabos, mint a mákos tészta. Szétszedtük a világot amennyire lehetett, és össze-mentünk az utazás alatt. Most próbáljuk meg összerakni ezt a világot és felnőni hozzá. A káoszelméletről többen hallottak, mint azt feltételeznék magukról. „Vajon egy braziliai pillangó szárnycsapása okozhat-e tornádót Texasban?” Ez a híres mondat a káoszelméleten nyugszik. Igazából Edward Lorenz nem pillangókról vagy nagyvárosokról beszélt, hanem tömören megfogalmazva arra ad magyarázatot, hogy mi történik, ha nyílt rendszereket modellezünk. Amikor megpróbálunk megjósolni egy jövő-

ben bekövetkező eseményt, például egy hidegfrontot, akkor a kezdőállapotba csak bizonyos véges számú kiindulási pontot tudunk felvenni, mondjuk tízezer mérőállomás aktuális adatait. Ezért minden ezen a modellen kívül eső, de az alapállapotban fennálló dolog, hosszú távon megjósolhatatlanná teszi a modell számára a valóságot. Ilyen, ha egy „fel nem vett” szelőlő erőbben kezd el fújni, a kicsiny változások egymást követő sora hosszú távon mégsem hidegfrontot eredményez, mint azt jósltuk volna. Hosszú távon ezek a változások olyan mértékűek, hogy a modellünk 100%-ban hamis lesz arra a távoli időpontra. Ahogy a kémia tanárom mondta: „Minden mindennel összefügg.”

A Föld nagyon hosszú idő óta helyet ad az életnek. Szerves közösségekben élnek rajta az élőlények. Egymással kölcsönhatásban és egymásra utalva. Attól kezdve, hogy egyes gombák és mohák csak együtt tudnak élni és életképesek maradni, egészen odáig, hogy a kékbálna krillt eszik. Talán elcsépelet azt mondani, hogy az élet körforgás, mégis alapvető igazság. Ami az egyik oldalon történik, az hatással van a másikra is. Ahogy egy kavicsot dobunk a sima vízű tóra, látjuk, hogy még nagyon távol is fodrozza a vizet. Ugyanígy az élet körforgásában történt események befolyásolják az utánuk következő eseményeket. A káoszelmélet felmutatta a lehetőséget az összefüggésre, az élet pedig megmutatja ennek az összefüggésnek a valóságát. Jó néhány napja ömlik Észak-Amerika déli partjainál az olaj a tengerbe. Az izlandi vulkán hetek óta okád füstöt az égre. Peking fölött fekete az ég, és nem az esőfelhők, hanem a korom miatt. Valóban azt gondoljuk, hogy ez minket, magyarokat nem érint a mindennapi életünkben? Vajon Edward Lorenz mit mondana? Persze mi is halljuk nap mint nap, hogy mit kellene tenni a környezettudatosabb életért, vagy hogy hogyan legyen környezetkímélő a mosópor. Próbálunk felnőni a feladatokhoz. A monacói versenypályán

azt javasoljuk ezzel magunknak, hogy igyunk meg még egy energiataitalt és koncentráljunk erősebben. A valódi változáshoz azonban egészen más lélekre van szükség. Ki kell szállni a kocsiból és hazaindulni, és ahhoz, hogy hazainduljunk, fel kell mérni, hogy hol vagyunk voltaképpen.

A nyugati világ anyagelvűsége megfosztotta magát és így a világát is minden szenttől. Felteszi, hogy erre nincs is szüksége. Ahogy Mircea Eliade mondja, az ember vallásalapító lény. A szentre igényünk van: manapság a virtuális világok mágiája és illúziója tölti be a spirituális szükségleteket. Erre példa, ha vallások helyett a babonákba és ezoterikus praktikákba vagy a tudományba vetett vakhit válik meghatározóvá egy ember életében. A szent felszabadító erejét és a lelki megtisztulást a szentség helyett egyedül a pszichológiában keresni, szintén tévút. A lelki éhséget csak a szent tudja csillapítani. A szentség reményt ad, ez a remény pedig lehetőséget egy magasabb rendű életre. Ezzel a környezet nem eszköz, hanem társ lesz ebben a reménységben. A szent közéletben a halál nem tabu, ezért nem kell felélni a környezetet vagy eszközként felhasználni és ezzel rögtön kimeríteni. A remény az emberiség jövő perspektívája. A vágott virág szépsége elragadó, de tudjuk, hogy elhervad. Ilyen az ember, amikor a gyökereit elvágja és elválasztja magát mindentől, ami nem ő.

A szentség az a kapocs, amely összeköti az embereket egymással és a természettel is. Ha ezt elvágjuk, akkor csak vágott virág az élet, és nincs remény a túlélésre. Ideje tehát kiszállni abból az autóból, amellyel eddig annyira hajtottunk és itt az ideje hazaindulni. (Nagy Dávid)

„Krisztus követése a fogyasztói társadalomban”

1. A fogyasztói társadalom életvitele - Az igazságtalanság elharapózása

Részlet John F. Kavanaugh könyvéből

A világnak az amerikai fiatalokat éjjel-nappal csábító elektronikus víziója oly kegyetlen, érzéki és narkotikus, hogy magát a személyiséget vonja ostromgyűrűbe. A televíziós erőszak olyannyira mindent átható, hogy egy átlagos középiskolás diák, aki 22.000 órát néz tévét tanulmányai befejeztéig, ez alatt az idő alatt 18.000 gyilkosságot lát. (US News and World Report, 1985. október 28.)

„A Rambo-figura nagyszerű példakép a fiatal amerikai férfiak számára” - mondja az amerikai Multi-Cinema alelnöke. „Erőszak, kegyetlen bosszú, egy szál fickó az egész világgal szemben” - mondja Edward Mintz, a Cinemascope elnöke. „Én úgy látom, egészséges ellen-szer ez a hatvanas évek egész békeszerelme szemetére” - véli a Variety egyik szórakoztatóipari elemzője, Art Murphy. (USA Today, 1985. június 4.)

Garantáljuk és elviünké tesz-szük, hogy a jövőben ötszáz az egy-hez arányban bosszuljuk meg minden amerikai állampolgár halálát vagy megsebesülését. Most kaptam a hírt, hogy 15 siíta falu és lakói nem léteznek többé. (Jeffrey Hart több lapban is publikáló újságíró javaslata Reagan elnöknek a terroristákkal való bánásmódot illetően, 1985. június 27.)

Mitől juthat az ember eszébe, hogy nőket megerőszakolni szórakozás? Az elképzelés terjesztésére ott vannak a zeneboltok, walkmanünk fülhallgatója, meg a 2 Live Crew rapdalszövegeit harsogó alkalmi bódék.

(...)

A belső világát veszített személy, aki önmagát pusztítja a fogyasztáson és a termelésen keresztül, csak beteges kapcsolatokra képes. Az emberi identitás és öröm tartalma beszűkült, az ember csak fogyasztóként és tárgyak birtokosaként számít. Ez a fajta személyes és kapcsolati valóság - ahogy Platón mondaná - „nagybetűkkel van beleírva” az államba és a társadalomba. Annak a módszeres igazságtalanságnak a formájában jelenik meg, ami nem más,

mint az emberi létezés lefokozása a tárgyak szintjére. Az egyéni és az emberek közötti elszemélytelenedés általánossá vált a társadalmi és a politikai életben.

Az erőszak és az erőszakosság eluralták a médiát. Gyakran a legnépszerűbb filmek és televíziós programok a legerőszakosabbak a és a legrombolóbbak. Rambo, Clint Eastwood, A robotzsaru, a Terminátor, Az emlékmás és más szórakoztató műsorok határtalan képzelőerőről tanúskodnak, ami az emberi test rongálásának és elpusztításának módjait illeti. Kulturális életünkben már teljesen megszokott a szexuális erőszak látványos és brutális mutogatása, amit - a szólásszabadság nevében a jelenséget védelmező - újságokban le sem lehetne írni. Madonna dicséri videofilmjeinek szadomazoista képeit, hiszen mindent ő „ural”. A 2 Live Crew és a hozzá hasonló bandák a nők megverését dicsérik, miközben a fiatalokat, akik mindezt a fantáziálást a Central parkban „vadulva” az életben is ki akarják próbálni, börtönbe csukják. Robert Mapplethorpe fényképkiállításait vakmerőként és kérdésfelvetőként ajánlják annak ellenére, hogy a végbelükből korbácsot kilógató férfiakat mutatnak be, illetve olyan nemi aktusokat, amelyek elsődleges okai voltak az AIDS elterjesztésének. Az Aerosmith énekesének, a lecsúszó nadrágot viselő, láthatóan szilikonnal felpumpált arcú és ajkú Steven Tylernek azt javasolják, hogy dalszövegében cserélje a „megerőszakolta” szót „megdurrantottá”-ra.

Az ember személyes méltóságának és kegyelmi állapotának tagadása a geopolitikában is magától értetődő. Egy konzervatív újságíró siíta falvak lerombolását, 500:1 arányú gyilkos megtorlást magában foglaló bosszúhadjáratot javasolt az arab terroristákkal szemben. A javaslat nem váltott ki közfelháborodást. Az újságíró nem közösítették ki egyházából, nem vált politikai köznevettség tárgyává. Mindez azért lehetséges, mert gondolkodásmódját jelentős részben elfogadja társadalmunk. Nemzetközi politikánk azt sugallja,

hogy az arabok feláldozhatók, s ennek visszhangjaként a betelefonálós talk-show-k szintjén ilyen javaslatok hangozhatnak el: „csináljunk hamutartót az összes arab országból”. Az intézményesen törvényesített erőszak, legyen az szexuális erőszak, rasszizmus, nacionalizmus vagy az abortuszok ijesztő aránya, teljesen elfogadott egy olyan társadalomban, amelyből hiányzik a személyesség elismerése.

Henry Smith orvos a Harvard magazinban megjegyzi, hogy az öt év alatti amerikai gyerekek közül többen halnak meg saját szüleik keze által, mint betegségben. Egymilliónál több amerikai gyermek érintett az évente egymilliárd dollár profitot bezsebelő gyermekpornográfiai iparágban.

Egy olyan, több lapban publikáló újságíró, mint Thomas Sowell, leírhatja, hogy „nincs patetikusabb, ostobább és tisztességtelenebb, mint az az állítás, hogy sokkal inkább tárgyalásos alapon, semmint erővel kell megoldanunk a nicaraguai konfliktust. Nemzetközi dzsungelben élünk, ahol a ragadozók megesszik a gyengét, és ahol csak az erős vagy a ravasz képes a túlélésre”. E visszataszító érvelést nemcsak eltűrik, de egyenesen a politika rangjára emelik. El Salvadorban támogatjuk a kormányt, pedig ugyanazokat a bűnöket követte el, mint amelyeket elegendő indoknak találtunk a Közel-Kelet megszállására. Katonai és pénzügyi eszközökkel megbuktatjuk a kormányt Nicaraguában, mert az „diktatórikus”, Kína vezetőinek meg a kegyeit keressük.

Amikor a vásárlás válik meghatározó filozófiává és életstílussá, a társadalomban az elszemélytelenedés valamennyi formája - legyen az erőszak vagy lealacsonyítás révén - ugyanezt jelenti. Az emberek az erőforrások és az eszközök szintjére süllyednek a profit, a „megvilágosodott” én, a nemzeti érdek vagy a pusztá élvezet jegyében. Folytatjuk a dohányipar támogatását, pedig közel félmillióan halnak meg dohányzással kapcsolatos betegségekben. Szemtanúi vagyunk egy gyökértelen és elhanyagolt társadalmon kívüli réteg keletkezésének, mégis fegyverre költjük a pénzünket és megtagadjuk a további adók befizetését. Jóllehet hangoztatjuk, hogy „az erőszak még soha nem oldott meg semmit”, életmódunk megóvására hivatkozva olyan háborúra rendezkedünk be, amelynek rettenetes következményei vannak.

A Te világosságod világítson!

Egy anyuka a kislányával kézen fogva mentek hazafelé a templomból. Egyszer csak a kislány az anyjához fordult és megkérdezte:

- Anyu, van valami amit nem nagyon értek abból amit a pap bácsi mondott ma reggel...
 - És mi az ami megzavart, kicsim? - kérdezte az édesanyja mosolyogva.
 - Hááát, a pap bácsi azt mondta, hogy Isten nagyobb, mint mi. Ez igaz, anyu?
 - Igen, ez igaz.
 - És azt is mondta, hogy Isten bennünk lakik. Ez is igaz?
 - Igen, Isten bennünk lakozik.
 - De hát anyu, ha Isten nagyobb, mint mi és ha Ő bennünk lakozik, akkor nem kéne látszódjon legalább egy kicsit?
- (Mt.5:16)

Hallotta?...

Boldoggáavatott újságíró

XVI. Benedek pápa képviselője, Angelo Amato érsek boldoggá avatta Manuel Lozano Garrido újságírót, a türelemmel viselt szenvedés apostolát. Manuel, vagy közismert nevén Lolo 1920-ban született Linaresben, egy andalúziai városban, és 1971-ben, 51 éves korában hunyt el.

Mélyen vallásos családban jött a világra. Egészen fiatalon csatlakozott az Actio Catholica fiataljaihoz. Az ott elsajátított eszmények - a jámborság, a tanulás és a jócselekedetek - végigkísérték életét. Mindössze 17 éves volt, amikor behívták katonának, és szembeült az 1936 és 1939 közötti spanyol polgárháború borzalmaival. Azt a feladatot kapta az Actio Catholicától, hogy titokban vigye el az Oltáriszentséget az üldözött katolikus híveknek. Emiatt börtönbüntetést is kapott, ám a foglyok között mindenkibe bátorságot öntött azzal, hogy egy seprű szálaiból font szentolvasóval naponta együtt imádkozta velük a rózsafüzért.

Még húszéves sem volt, amikor gyógyíthatatlan betegség támadta meg. Fokozatosan megbénult az egész teste, utolsó éveiben a látását is elveszítette. Élete nagyobb részét tolószékben, majd pedig ágyhoz kötötte élte le. Kilenc könyvet hagyott hátra, cikkek százai fűződnek nevéhez, de sokat rádiózott is. Gyakran mondogatta, hogy a csillagok jobban látszanak az éjszakában. Beteg társai körében imatársulatot alapított, amelynek az volt a célja, hogy a katolikus sajtó szándékaira imádkozzanak, ő maga egyfajta tízparancsolatot szerkesztett a sajtó területén munkálkodók számára, és az újságírók imádsága is az ő nevéhez fűződik. Ebben a következő gondolatokat olvassuk: Köszönd meg őrangyalodnak, hogy homlokodra felrajzolta az igazság csillagát. A tájékoztatás kenyerét a stílus sójával és az

örökkévalóság kovászával készítsd. Az újságíró egy fa Isten teremtett világában. Kérd Istentől, hogy légy olyan erős, mint a tölgyfa, légy szilárd, és ne engedj a hízélgés és a hűtlenség kísértésének!

Manuel Lozano Garrido 1971. november 3-án hunyt el, Porres Szent Márton ünnepén. Egész Spanyolországban ismerték írásait, számos irodalmi díjjal tüntették ki. Egyik kedvenc mondása ez volt: "Mosd meg szemedet a hitben, hogy mindig felismerd Krisztust a jó emberekben, a közepes képességűekben és a bűnösökben is." (Vatikáni Rádió)

Gyermek - akadály vagy jutalom?

„Nem akarok gyereket!”

Jó néhány évvel ezelőtt, pályakezdő koromban, a munkám révén kerültem kapcsolatba Violával (nevezük mondjuk így). A harmincas éveik közepén járó Viola egy multinacionális vállalat kommunikációs vezetője volt akkor, kedves, közvetlen nő, tele életérővel és energiával. Ő volt az első női ismerősöm, aki kerek pereg kijelentette, ő nem szeretne gyereket. Döntése hátterében több dolog is húzódott, a fő ok azonban egy rejtélyes betegség volt, amellyel Violának együtt kell élnie, és amelyet nagy valószínűséggel örökített volna tovább születendő gyermekének is. Azt mondta, ő már megbékélt azzal, hogy egész életében gyógyszereket kell szednie és időnként kórházba kell vonulnia egy-egy kezelésre, de nem szeretne úgy gyereket, hogy tudja, neki is ugyanezeket kell majd átélnie. Bár döntése - racionális szempontok alapján - érthető volt, kijelentése mégis sokkolt. A világról alkotott addigi képembe, az általam addig látottakba, tapasztaltakba nem fért bele ez a dolog. Én épp a családalapításra készültem, az esküvőmet tervezgettem, és mi sem volt számomra természetesebb, mint, hogy néhány év múlva férjemmel közösen gyereket vállaljunk.

Viola határozott kijelentésével nem tudtam mit kezdeni. Bár elfogadtam indokát, mégis olyannyira felfoghatatlan volt számomra a hozzáállása, a lelki nyugalom, amellyel - legalábbis látszólag - a témát kezelte. Nem tudtam elképzelni, hogy hogyan lehet boldog, teljes élete, miközben tudja, hogy neki soha nem lesz gyereke. Kijelentésén sokat rágódtam akkoriban, ma is mélyen bennem él. Néhány évvel később - éppen abban az időszakban, amikor mi férjemmel a megérkezni nem akaró gyermekáldás miatt aggódtunk - láttam meg egy cikket az egyik női magazinban, ami azzal foglalkozott, hogy egyre több nő van a világon, aki tudatosan nem akar gyereket vállalni. A téma ismét sokkolt. Bár a cikk bevezetése érdekesnek tűnt, utána mégis elbagatellizáltam a dolgot, elsősorban azért, mert a néhány kiemelt példában szereplő indokot annyira nevetségesnek találtam. Emlékszem, volt olyan nő, aki azért nem akart gyereket, mert a világon már úgyis túlnépesedés van, amihez ő nem szeretne hozzájárulni azzal, hogy ő is szül egy gyermeket. Hát erről ennyit... Bár az olvasottak napokig a fejemben jártak, végül elintéztem magamban azzal, hogy bizonyára néhány különködő nő véleményéről van csupán szó, vagy épp az újságíró nem talált jobb témát.

A kérdéssel legutoljára néhány hónappal ezelőtt találkoztam - immáron boldog anyukaként. Az egyik ismert női magazinban egy gyermekre nem vágyó olvasó levele és annak megválaszolása óriási indulatokat váltott ki, hatalmas vitasorozatot indított el. A témában megjelenő cikkek, a számtalan olvasói levél és hozzászólás, a pszichológus

vélemények ráébresztettek, hogy a probléma, amelyről addig azt hittem, hogy nem is igazán létezik, igenis komolyan jelen van a mai társadalomban. Bár az első sokkhatáson már túl voltam, a kérdés még mindig eléggé felkavart. Elhatároztam, hogy jobban utánanézek. Az immár világossá vált számomra, hogy nem újságírói túlkapas, vagy néhány különc nő véleménye az, amely ekkora vitákat és indulatokat vált ki.

Az interneten keresgélve azonban igencsak megdöbbentem. A Google ugyanis a „nem akarok gyereket” kifejezésre néhány másodperc alatt 158.000 találatot adott ki. Ebből aztán teljesen világossá vált számomra, hogy a kérdés igenis aktuális a ma embere számára. Nagyon sok cikket, levelet, véleményt elolvastam. Az okok különbözőek voltak. Volt, aki a karrierje miatt nem akart gyereket, volt, aki gazdasági, pénzügyi helyzete miatt. Voltak olyan nők, akik egy szerűen nem vágytak gyerekekre, de voltak olyanok is, akik úgy gondolták, nem tudnák tovább élni a saját életüket, és igazán élvezni azt, ha egy gyermekről kellene gondoskodniuk. A gyermektelenség legfőbb okait egy oszt-rák kutatás foglalja össze.

A gyermektelenség indokai

Egy kutatásban gyermektelen házaspárokat kérdezték, miért nincsen gyermekük. Az indokok a következők voltak (százalékban):

1. A jövő tudatos alakításának vágya (48%)
2. Stabil partner hiánya (46%)
3. A jelenlegi életstílus élvezete (44%)
4. Pénzügyi okok (38%)
5. Úgy gondolják, nem élveznék az életet egy gyerekkel (37%)
6. Egészségügyi okok (33%)
7. Munkahelyi nyomás (33%)
8. A szabadidő eltöltésének szabad megválasztása (32%)
9. Túl idősek tartják magukat (25%)
10. Nem akarnak gyereket (25%)

Forrás: Vienna Institute of Demography/ Eurostat/ Newsweek

Sem az ímént említett női magazin, sem az interneten megjelenő különféle írások és cikkek nem mertek azonban konkrétan véleményt nyilvánítani, állást foglalni a kérdésben. Engem azonban nagyon érdekelt volna egy valóban nyílt és őszinte vélemény. Vajon csak én érzem úgy, hogy a feje tetejére állt a világ? Vajon csak én érzem természetellenesnek azt, hogy egy nő nem akar gyereket? A fenti indokokat elnézve ugyanis mindössze egyet, maximum kettőt tudok elfogadni a gyermektelenség reális okaként. A többit - bárhogyan erőlködöm is - mond-vacsinaítnak érzem.

Miközben épp ezek a gondolatok foglalkoztattak, a kezembe került dr. Pálhegyi Ferenc egyik írása, amelyben a gyermekvállalással foglalkozik. És végre megtörtént a csoda! Kimondta azt, amit én évek óta nem mertem

megfogalmazni, mégpedig hogy aki fiatal felnőtt nőként nem vágyik gyerekekre, annak a lelkében valami elromlott.

A gyermek utáni vágy, a gyermeknevelési ösztön ősidők óta benne van a génjeinkben. Évezredekken keresztül természetes volt a nők számára, hogy gyereket szülnének és neveljenek. És most itt állunk a „fejlett” 21. században, ahol egyre több nő vállalja önként: nem akar gyereket. Nem akar gyereket, mert akkor nem tudja fenntartani addigi életszínvonalát, nem tudja élni addigi „felhőtlen” életét, nem tudja az addigi színvonalon folytatni munkáját, nem tudja, vagy nem akarja vállalni a gyermekkel járó terhet, felelősséget... Ezeket az indokokat egy szóval tudnám összefoglalni: önzés. A mai ember talán legnagyobb hibája az önzés. És most nem a természetes, minden emberben jelenlévő egészséges önzésről beszélek, hanem arról, amikor már semmi más nem fontos, csakis az ÉN. Az a fontos, hogy ÉN jól érezzem magam. Hogy ne legyenek költöttségek, ne legyenek terhek - főleg ne önként vállalt terhek -, amelyek az ÉN-t bármilyen módon is korlátozzák.

Problémásnak érzem még a gyermekvállalásról kialakult képet is. Manapság a gyermeket kizárólag tehernek fogjuk fel. Már a gyermeket váró nő is „terhes”. Hol van már a szép régi „áldott állapotban van” kifejezésünk? És nem csak a gyermekvárás során, de később is hajlamosak vagyunk csak a terhet hangsúlyozni. A gyermek ellátásával és nevelésével kapcsolatos terhek, a gyermekkel együtt járó anyagi terhek... A mai kor felfogása szerint a gyermek nem más, mint nyűg, akadály, amely különféle terheket ró ránk, és korlátokat állít önmegvalósításunk útjába. Miért is szeretne tehát bárki is gyereket és az azzal járó terheket és nyűgöket a nyakába venni?

Persze, kisgyermekes anyukaként tudom, hogy az anyaság nem könnyű feladat. Kökevény munka, ami sok fáradtsággal és lemondással jár, számtalan áldozatot követel. De azt is tudom, hogy semmi nincs ennél szebb! Amikor az egy éves kisfiam minden különösebb ok nélkül, pusztán őszinte szeretetből odaborul a vállamra, átkarolja a nyakamat, vagy épp egy pusztit nyom az arcomra, akkor mindent mást elfelejtek. Már nem számítanak az át nem aludt éjszakák, a késő estébe nyúló vagy épp kora hajnalban kezdődő mosás, vasalás, takarítás, az elmulasztott bulik, vagy baráti találkozók... Ilyenkor csak ő számít, és az a szeretet, amit kizárólag tőle kapok.

Olyan jó lenne, ha minél több nő megérezhetné ezt! Olyan jó lenne, ha minél többen megtapasztalnák, mit jelent a szeretetből való szolgálat! Ha a gyerekekre nem mint akadályra, mint korlátra tekintenek, amely meggátolja őket saját énük kiteljesese-

désében, hanem mint Istentől kapott ajándéokra, amely lehetőséget nyújt új, eddig fel nem fedezett éntünk kibontakozására. A gyermeket az Úr bízta ránk. Ránk bízta, hogy gondozzuk, neveljük, formáljuk, és általa mi is formálódjunk. A gyermek révén

megtanulhatunk őszintén és önzetlenül adni, szeretni, szolgálni. Olyan jó lenne, ha a mai felfordult világban is minél többen megtapasztalnák: „*az anyaméh gyümölcse: jutalom*” (Zsolt. 127:3).

Gádoros az csak Gádoros

Péter a kapuban pipázott,
Hogy Nagy János az égbe ért,
Már régen, messziről figyelte,
Ő felelős minden lélekért.

János csizmáját ledobolta.
Lent tiszta volt, itt már poros.
Megtörölte izzadt homlokát:
Hja, messze van innen Gádoros.

Hetyke kalapját megemelte:
– Dicsértessék! – köszönt nagyot.
– Nagy János vónék Gádorosról! –
– Csak volt, kend, amíg ott lent lakott.

Kigyelmed itt már pusztá lélek.
A test a sírban lentmaradt. –
– Ideje volt, mert jól elnyűttem,
Hadd pihenjen ott a hant alatt!

Oszt kit tiszteljek itt az úrban?
Úgy arcra ismerős nagyon!
Nem vett, kend, egyszer búzáat nálam,
Oszt alkudott künt a kispadon? –

– Péter vagyok! – A nagy oltárról?
Nem mondtam én, hogy ismerem?!
Az Úr Jézust ki megtagadta!
Hát mi vitte rá, hogy így tegyen?

Hanem tudja, hogy jó képe volt.
Nagy volt az oltár, szép magas!
De mondja, mán, ottan a képen
Miféle fajta vót a kakas?

Mondta az anyjuk nem is egyszer,
Az lenne jó magnak való!
Míg Szent Györgynél, ha jó emlékszem,
Lovát csodáltuk. Az vót a ló! –

Péter csendesen felmosolyogott.
S a lány mosoly szívet takar.
– Most már tudom, hová soroljam
Kigyelmed lelkét! Hát kend magyar! –

– Az ám! Még hozzá a javából!
Hát ekkörül nem vón’ hiba!
Két szép jányom, meg öt fíjam van.
Hogy dicsértessék az Úr Fia!

Olyan jó húsz hód földem, szomszéd,
Hogy mejjig ért a búzaszár!
Az istállóban nyóc tehénke,
No még három pár ló rúgkapál.

Tegnap üzent a vén kaszás, hogy
Gyűjtek, az Úr mert hívatott.
Hát szépen fal felé fordútam.
Oszt, mint látja kend, most itt vagyok!

Kigyelmed itt a portát örzi?
Bolond beszéd! Hát persze, azt!
Mért vónának kendnél a kúcsok?!
Nohát, kell-e itt egy vén paraszt?

Hát mondja mán, hogy merre menjek?
Az Úr, ha hívtott, hol lelem?
És mind igaz-é, hogy az égben
A sok kis csillag mint rozs terem? –

Péter tempósan előre ment. –
Hát nem megy az még oly hamar! –
Megnézzük majd a lelke könyvét,
Vajha mennyi bünt vagy jót takar?!

Kerüjjék bejebb a pitarba. –
– Jó, jó, de a csizmám poros! –
– Verje le, kend, itt kint a vaskón!
Hát lássuk ... Nagy János, Gádoros. –

– Az az, instálom, az én vónék!
De vastag könyv, ki szentje van!
Na nézd, hogy kiszaladt a számon!
És ebbe mindenki benne van?

Nézze meg már, az anyjukomról
Az áll-e benne, hogy derék!
Mert hogyha rossz, úgy higye meg, hogy
Csak hazugság, pletyka–szóbeszéd!

Áldott derék egy dógos asszony!
Ha néha pörölt épp velem ...
Ha ezt felrőtták vóna néki,
Kend jó ember, írja énnekem

Majd én számolom el az Úrral!
Rászolgált bőven annyira! –
Péter a könyvet összecsukta.
– Nahát, nincs itt semmi nagy hiba!

Egy-kétszer becsicsantott kelmed! –
– Való igaz, de jól esett! –
– Meg néhanapján szitkozódott! –
– Nem mondom, mert arra vót eset! –

– De adott mindig a szegénynek! –
– Azért adott az Ég nekem!
Hát azt ugyan kár vót felírni,
Az ember jót nem azért teszen! –

– Hát gyűjtek kend, hogy megmutassam,

Az útja innen mint vezet.
Ott látja-é a vén akácot? –
Amarra messze a rét megett? –

– No mert épen azt! Hát arra megy!
S amint elérte azt a fát,
A búzatábla végén lát majd
Egy piros cserepes nagy-tanyát.

Hát ott az Úr! No, Isten áldja.
Többet itt dóga nincs kivel.
A kend lelkével majd Ő számol!
Most oszt járjon Isten hírive! –

Elparoláztak, ahogy módja.
– No nézze, azt a mindenségit,
Majd elfelejttem, köszönöm már
A hozzámvaló szivességit! –

Még akkor is mosolygott Péter,
Oldalán a kulcs csörög, –
Mikor a csizma-verte porban
Eltűnt Nagy János az út mögött.

– Hát furcsa isten-adta fajta!
A másik sír, ez arra ott
Megáll és vizslaszemmel nézi,
Hogy miként rakják az asztagot.

Bizton az Úr azért hívatta
Öreg a béres-gazda már.
Belevaló egy számadó lesz.
Node ő is jó-gazdát talált. –

János pedig ment az úton.
– Az árpa szép, a rozs ... remek! –
S a vén akáctól meg is látta,
Az Úr tanyája hogy hol lehet ...

Megállt a búzatáblák szélén.
– Hát annyi szent, nem kis darab! –
Markába két kalászt bemorzsolt.
– Az is igaz, hogy tiszta mag! –

Kettéharapott kettőt-hármat.
– Ilyen felénk, biz, nem terem! –
Nagyot sóhajtott, s szárteszórta
A magot a zsíros földken.

Kihúzta hajlott lélek-testét:
– Hát szebb a termés százszoros,
De Isten büntül fel ne rójja,
Hát Gádoros az csak G á d o r o s! –

Alföldy Géza

Irodalmi melléklet

Üzd ki vasvillával...

Az országúton egy szegény ember ment, János nevezetű. Kopott, de azért úriforma ruhát viselt, mint a szerencsét próbáló diákok.

Az úthajlásnál egy szekér tűnt elébe. Vándor szerzetes szállt le a szekérről. A paraszt leadta utána kosarát, amelyenekbe az alamizsnát gyűjtik a barátok; s a szerzetes Isten nevében köszönte szívességét, hogy idáig hozta. A paraszt befordult a dülön földjére, a barát pedig baktatni kezdett János mellett.

Mindketten fiatalok voltak, hamar összeismerkedtek. Könnyebb az út, ha van kivel beszélgetni. A barát világlátott ember volt és érdekes történeteket tudott. Lassanként, amint bizalmasok lettek, személyes dolgokra fordult át a beszéd és tartózkodás nélkül elmondták egymásnak életük folyását.

- Házasodni szeretnék, - mondta János - de ahhoz pénz kéne. Pénzem pedig nincs - és nagyot sóhajtott. - Nem kívánok mást, mint egy kis házat, kertet és asszonyt.
- Nekem is volt egy nagy kívánságom, - felelt a szerzetes. - Isten segítségével már beteljesedik. Mi-asszonyunk, Máriának szeretnék faragott képet állítani templomunkban. Évek óta járom az utakat és gyűjtöm rá az alamizsnát. Az emberek szegények manapság és valástalanok. Sok helyütt gorombán utasítanak el, s azt mondják: gondoskodjanak az égiek magukról! De én nem csüggedtem, s kitartásomnak megvan az eredménye. Ez a kosár tele arany- és ezüstpénzekkel. Most megyek haza a klastromom felé. Bizzál, testvér, az Istenben, és a te kívánságod is be fog teljesedni.

János szomorúan nézett a kosárra. Szótlanul mentek a folyóig. A komp éppen indulásra kész volt, a vásárosok szorongtak a hátán. János és a barát egészen a szélére rekedtek, s vigyázni kellett, hogy

be ne bukjanak a vízbe. A barát kifelé nézett a folyóra, mert gyöngge érzékenységu ember

volt, s nem bírta jól a sűrű, áporodott parasztszagot, amivel a vásárosok népe megtöltötte a kompot. Künn friss tavaszi levegő volt, s a méltóságos folyó szelíden nyúlt ki s emelte terhét, mint egy izmos kar. A túlsó parton új, halk zölddel intettek a lombok. Közel hegyek, még mintegy a hóvíz emlékével barnáskodtak. S oly kedvesen, halavány volt az ég! A barát szeme rajtaveszett a légiés ártatlanságú felhőbárányokon, s a habok csöndes csobogása a komp körül kimosta füléből a kofanép zsviját.

János azonban a kosárra nézett, amely igénytelenül be volt borítva egy kék szalvétával, mintha csak úti élelem volna benne; aztán körülnézett és látta, hogy senki sem figyel rá, mindenki el van foglalva piaci gondjával és látta, hogy a komp már túl van a folyó közepén, a révész háttal állva igazgatja.

- Mindjárt késő lesz, - gondolta magában. Előrenyújtotta a karját és észrevétlen meglökte a barátot. A barát egy jaj nélkül bezuhant az árba. A loccsanásra fölfigyelt néhány utas és János úgy tett, mintha ő is arra figyelne föl.

- Jézusom! - sikoltott egy kövér kofaasszony. - Valaki beleesett a vízbe!

- A pap! - mondták mások. - Itt állt a pap a szélén!

- Az nem lehet, - szólt János. - Az az én unokatestvérem; ő előbb ment át a másik oldalra. Péter! Péter! - kiáltott, minthogyha a papot keresné. A komp pedig már nagyot haladt azóta előre.

A pap nem bukkant föl többet a víz alól. A kofák körülállták Jánost, aki hangos szóval siratta az "unokatestvérét":

- Áldott jó ember volt. Semmije se maradt annak a világon: mindenét elosztogatta a szegények között. Most be kell menni a faluba, hogy

küldjenek embereket, akik kifogják a holttestet: Majd én bemegyek magam. Ó, jaj, szegény Péter!

- Úgy lesz bizony az jó, - mondta, a vén révész, és az utasok, akik egy távolabbi város vásárába igyekeztek, ráhagyták. János fogta a kosarat és megindult az úton. De közben elgondolta, hogy minek menjen ő a holtat kerestetni, s az első fordulónál, ahol már nem látták, letért a falu útjáról. Amint elért a fővárosba, megváltoztatta a nevét, kereskedő lett és a halott pénzét fektette bele az üzletbe. Mert a kosár csakugyan tele volt arany- és ezüstpénzekkel, ahogy a pap mondta. A szerencse kedvezett János spekulációinak, vagyona gyarapodni kezdett, s csakúgy ömlött elébe a sok pénz. János könnyen élt, nem tagadott meg semmit magától; kincsei mégis tízszeresződtek és húszszorozódtak. Idők folytával megvásárolt egy szép kertés házat, asszonyt is hozott a házba, akitől gyermeke lett; okosan és elégedetten élt.

Néha azonban eszébe jutott a pap, s ilyenkor szomorú lett.

- Ha visszajönne! - gondolta magában, és elábrándozott erről, bár jól tudta, mily valószínűtlenség. Elképzelte, mit mondana neki, hogyan esedezne a bocsánatáért: tízszer annyi pénzt adna neki, mint amennyi a kosarában volt: a fele vagyonát...

A Mária-szobrot rég megcsináltatta, amire a pap gyűjtötte volt a pénzt, és a feleségét küldi minden kisasszonykor felöltöztetni az Isten anyját kék-fehér selyembe... Bizonyosan megbocsátana a pap, ha visszajönne.

Ó bár visszajönne!

De ez, sajnos, lehetetlen, mert aki meghalt, nem jön vissza többet. Hiába véli látni néha János messziről az utcán, hiába rezzen meg minden papalakra. Bizony csak nem ő az... Egy tavaszi este - János egyedül üldögélt úriháza verandáján. Elnyúlt a nádfonású széken, s jobb kezét az asztalra támasztotta, a boroskupát szorongatva. Vacsora után volt, s a felesége a szolgálóival most rakodott le benn az ebédlő gazdag asztaláról. A lámpafény enyhén kisütött a bokrokra. A fülledt tavasz a nyarat előlegezte már, tücskök muzsikáltak: alig hagyta el egyik a kapunál, a másik újra kezdte a ház mögött. A csillagok élesen és rezegve vágta bele az égbe, szinte hangosan, mint ha parányi fénytücskök volnának. Tücskök és csillagok közt, ebben a furcsa nyugalomban, hang- és fénytűkkel átszagattott sötétségben iszonyú magányosság érzése vett erőt Jánoson. Egy ember sincs a világon, akinek a titkát elmondhatná! Mit érnek feleség, gyerek, jóbarátok, ha nem lehet nekik elmondani? Egyetlenegy társat tudott volna magának elképzelni, egyetlenegy bizalmast: a papot... Amíg így töprengett magában, a fekete orgonabokrok közt, amerre egy halvány tamarisk-ág bólogatott a lámpa kihulló fénysávjában, váratlanul egy emberi alak sápadt körvonala pillantotta meg. Vékony, szinte áttetsző teste volt és sötét, beesett szemei. Jánosnak elállt a lélekzete és a torkáig dobogott a szíve. Mindjárt tudta, hogy a pap az. Halálos izgalomban ment elébe és beszélni kezdett volna hozzá, de a kísértet kinyújtotta a karját és torkon ragadta. Más ember talán el is ájult volna, de János katona volt valamikor s a támadásra visszatért a bátorsága. Dulakodni kezdett a szellemmel, de ütései csak a levegőt érték: a pap el-elűnt, hogy újra megjelenjen. Ettől kezdve nem volt nyugta Jánosnak. Éjjel-nappal üldözte a szellem. Végre is beteg lett s nem tudta már titokban tartani állapotát.

- Ó, jaj, - kiáltotta egyre, - jön a vándorbarát, hogy kínozzon! Az övéi azt hitték, megőrült és orvost hívtak hozzá. De az orvos nem

tudott segíteni. A betegség egyre rosszabbodott s a különös képzelődés híre elterjedt az egész szomszédságban.

Történt pedig, hogy egy közeli városba egy híres csodatévő pap érkezett, aki, amikor hallott a különös esetről, odaüzent a János feleségéhez: szeretné látni a beteget és bízis benne, hogy imáival meggyógyíthatja. Az asszony maga szaladt a paphoz könyörögni, hogy jöjjön mielőbb, és azonnal bevitte a beteg szobájába.

De alighogy meglátta János a papot, iszonyúan felordított, mintha megint rájött volna az örület:

- Jaj, jaj, a vándorpap jön, hogy gyötörjön!

És vacogott a foga, mert érezte, hogy ezúttal nem szellem áll előtte, hanem igazi hús és vér. A pap azonban kiküldte a jelenlevőket a szobából, és egyedül maradván a beteggel, így szólott:

- Öt évvel ezelőtt bedobta engem a kompról a vízbe: emlékezhetsz rá.

János szólni akart volna, de nem tudott a rémülettől. És a pap folytatta:

- Szerencsére jó úszó és bűvár voltam gyerekkorom óta és baj nélkül kiértem a partra. Most pedig eljöttem, hogy bánd meg bűnödöt, vezekelj érte Isten előtt s tedd jóvá a földön.

János arca olyan volt, mint a papiros, de szíve már elszánva mindenre.

- Mit kell tennem?

- Kelj föl azonnal, add el vagyonedat az egyház és a szegények javára, hagyd el házad, feleséged, s mindent, amit gaz módon szereztél, végy zarándokbotot s kövess engem!

János csakugyan fölkelt s elment a tözsérekhez, hogy vagyont eladja. A vándor pap leült a ház előtti lócára és várta. János felesége nyugtalanul tekingetett ki az ablakon, mert nem tudta elképzelni, hova ment beteg férje? De a papot nem merte kérdezni.

A pap egy öregszerű olvasót megszolt, s föl se nézett.

Végre megjött János. Szolgája hozta utána az aranyakat, amiket házáért

és szőlejeért kapott. A pap tartotta kosarát, s János megparancsolta a szolgának, hogy töltsé belé az aranyakat. A pap letakarta a kosarat.

- Menjünk.

És elindultak. János felesége sírva nézett utánuk.

Több falun mentek át, s a pap mindig kezében vitte kosarát, éppúgy mint azelőtt, a kék szalvétával beborítva. Pár nap út után a part menti erdőséghez értek, s átvágtak a sűrűn, hogy kijussanak a folyóhoz. S amint a hatalmas víz kicsillant előttük, Jánost egyszerre különös érzés lepte meg. Ugyanazon a helyen voltak, ahol akkor! A komp éppen indulásra kész volt, s vásárosok szorongtak a hátán. János és a barát

most is a szélére rekedtek, s a barát kifelé nézett a folyóra ... Ugyanaz a szag is volt, mint akkor: a sűrű, áporodott parasztag, mely egészen megtöltötte a kompot ... És most is tavasz volt! A túlsó parton új, halk zölddel intettek a lombok. S oly kedvesen halvány volt az ég!

János azonban a kosárra nézett, melyet a barát letett maga mellé: s a házára gondolt, amelyet eladott, s a feleségére, akit elhagyott. Mindennek az ára ott volt a kosárban, igénytelenül beborítva a kék szalvétával, mintha csak úti élelem volna ... János körülnézett és látta, hogy senki sem figyel rá, mindenki el van foglalva piaci gondjával és látta, hogy a komp már túl van a folyó közepén, a révész háttal állva igazgatja.

- Mindjárt késő lesz, - gondolta János és előrenyújtotta a karját, hogy meglökje a barátot. De íme: a barát semmivé foszlott s a János karja úgy ment rajta keresztül, mint a levegőn.

János megingott, elvesztette az egyensúlyt s bezuhant a vízbe. Csak a túlsó parton vették észre, mikor a révész megtalálta a gazdátlan kosarat, tele aranyakkal.

Babits Mihály

Szemnyitogató

Beszél-e a Biblia természetvédelemről?

A keresztény ökológiai szemlélet kialakulását mind a Szentírás mono-teizmus, mind a görög dualista filozófia befolyása késleltette. Félreértették Isten szándékát is a „hajtsátok uralmatok alá a földet” parancsával kapcsolatban. A szerző e megállapítások után 11 pontban fejti ki, mit mond a Szentírás mégis a természetvédelemről.

1983-ban, Hamao Fumio jokohamai püspök a japán püspöki kar képviselőjében részt vett Rómában a bűnbánat és kiengesztelődés témájával foglalkozó szinóduson. Én titkárként kísértem el. Érkezés után a püspök utasítása szerint nyomban megírtam felszólalásának szövegét latinul, azonnal benyújtotta a szinódus szervezőinek, így az első felszólaló ő lett. Kétrszer felszólalása első részében a nemzetek közötti megbékélésről, a másodikban a természettel való megbékülés fontosságáról beszélt. Minthogy elsőként szólalt fel, minden újság beszámolt róla. A beszámolókat átnézve csodálkozva vettük észre, hogy a nemzetek közötti megbékélésről szóló mondanivalót minden újság részletesen ismertette, de a természettel való megbékélés szükségességéről mondottakat meg sem említették. Hamao püspök csóválta a fejét a nyugati ember e fontos téma iránti közömbössége miatt. Csak jóval később, az ökológiai krízis erősödése folytán vált az egyik fő témává az emberek természettel való viszonya egyházi körökben is.

A NYUGATI EMBER HAGYOMÁNYOS FELFOGÁSA

A keresztény teológia és az egyházi közvélemény ilyen értetlenségének okait a keresztény gondolatvilág múltjában lelhetjük meg. E gondolatvilág, tudvalevőleg, egyrészt az izraelita bibliai hagyományból, másrészt a görög kultúrából származik. Izraelben a próféták élet-halál harcot vívtak a kánaáni természetvallások kozmikus valóságával. A természeti folyamatokat uraló istenségeket az egyetlen transzcendens Isten vetélytársaként elvetették, létüket tagadták. Az istenként tisztelt nap és hold a Teremtés könyvének leírása szerint csupán az időpontok jelzésére az emberek szolgálatára az Egy Isten által teremtett „világítók” (Ter 1,14-15), az istenség-

ként tisztelt állatok képmásai pedig a próféták és zsoltárosok szerint undok bálványok. A próféták az Izrael történetében lezajló üdvtörténetet tartották fontosnak. Ezért az izraeliták az évszakok ciklusához kapcsolódó hagyományos földművelési és állattenyésztési ünnepeket is az Úr nagy történelmi tettei emlékünnepeként értelmezték és ülték meg.

A görög gondolkodásmód teljesen eltért ugyan a vázolt izraelita szemléletmódtól, de szintén nem volt alkalmas a növény- és állatvilág pozitív értékelésére. A vezető görög bölcselek élesen szembeállították a szellemet az anyaggal. Egyedül a gondolkodó és akaró szellemi Lélek volt számukra fontos, a pusztán anyagi létezők inkább a szellemi tevékenység akadályának tűntek. Az ember nemes feladatának a gondolkodást tekintették, az anyagot formáló kézimunka lenézett foglalkozás volt.

Az ebből a kettős gyökérből táplálkozó nyugati keresztény hagyomány gondolkodásmódjának egyoldalúságát még inkább kiélezték az újkori gondolkodók. Descartes szembeállítja a res cogitant (a gondolkodó, szellemi létezőt) a res extensával (a kiterjedt anyagi létezővel). Szerinte csak az embernek van gondolkodó és érző lelke, az állatok pusztán anyagi gépek. Ez a gondolkodásmód oda vezetett, hogy az embert tekintették a világ korlátlan urának és birtokosának, és ennek alátámasztására idézték a Teremtés könyvében olvasható isteni parancsot: „Hajtsátok a földet uralmatok alá, és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain, és minden állaton, amely mozog a földön” (Ter 1,28). Az ilyen gondolkodás számára az emberen kívüli létezők csak annyiban értékesek, amennyiben hasznosak az embereknek.

Csoóri Sándor egyik karcolatában írja le a következő jellemző élményét. Egy barátjával együtt sétált át a budapesti Margit-hídon. Egyszerre csak meglátnak a járdán egy hátán fekvő, kapálódzó szarvasbogarat. Talán valamelyik kiránduló hátizsákjáról pottyantott le, és most igyekezett talpra állni. A szarvasbogár láttára Sándor barátjának lába már lendült, hogy belerúgja a bogarat a Dunába. Sándor rákiáltott: „Ne bánts!” Barátja csodálkozva nézett rá: „Miért ne? Talán hasz-

nos?” Sajnos a tipikus nyugati ember még? ma is így gondolkozik. Csak akkor ébredt rá e gondolkodás egyoldalúságára, amikor természetrombolásunk magának az emberiségnek életerét kezdte veszélyeztetni. Észrevették, hogy a természet képezi az ember lakóházát (görögül: oikosz), és hogy ezzel a lakóházzal törődni kell a lakók életének érdekében (oikologia, ökológia). Ez a szemlélet még mindig emberközpontú, és haladást jelent. ÚJ MEGLÁTÁSOK A keresztények ökológiai ébredésére tehát külső lökésekre volt szükség, de ezek hozzásegítettek ahhoz, hogy a kérdést a sajátosan keresztény hagyomány alapján új módon közelítsék meg. E hagyományban rejlő, eddig elhanyagolt elemeket, neve Rítcsen a teremtéstan döntő fontosságát kellett újra felfedezni.

Az újabb szentírás-tudományi kutatások az ókori Izrael hitvilágában a teremtéstanak csak alárendelt szerepet tulajdonító korábbi felfogásokkal szemben kimutatták, hogy az izraeliták vallásosságában a teremtés hite mindig központi helyet foglalt el. Három megfontolás vezetett erre a következtetésre. Először, kialakult az a vélemény, hogy az üdvtörténeti koncepciók Izraelben később keletkeztek, mint ahogy régebben gondolták. Másodszor, a babiloni fogság alatt működő próféták nem érvelhettek volna olyan masszív teremtéstan elemekkel (vö. íz 40,12; 44,24; 48,13 stb.), ha ezek nem foglaltak volna el már régóta központi helyet az izraeliták tudatában. Harmadszor, újabban nagyobb figyelmet fordítanak a kutatók az ószövetségi bölcsesség-irodalomra, amelyben a teremtés műve Isten önkinyilatkoztatásaként szerepel. Isten, „a szépség szerzője” alkotta a mindenséget, és ezért „a teremtmények nagyságából, szépségéből nyilván meg lehet ismerni azok teremtőjét.” (Bölcs 13,3-5) Ezeknek az új kutatásoknak az alapján a következő pontokban foglalhatjuk össze a Biblia és a természetvédelem kapcsolódási pontjait.

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

1. Izrael teremtéshitének alaptétele, hogy a jó Isten jó világot teremt, és azzal állandó életkapcsolatot tart fenn. Isten feltétlen hűséget, szeretetet és irgalmat tanúsít minden teremtménnyel szemben. Ezt nemcsak a Teremtés könyvének első fejezetei és a Zsoltárok (pl. a 104. zsoltár) állítják, hanem az ősi özőnviértörténet elbeszélésének is az a csattanója, hogy Isten megígéri: már nem pusztítja el büntető katasztrófával a világot, hanem szövetséget köt minden élőlényvel: „Íme, szövetséget kötök veletek és utódaitokkal és minden élőlényvel, amely veletek van, a madarakkal, a lábasjósággal és a mező minden vadjával, amely kijött a bárkából, s a föld minden állatával. Szövetséget kötök veletek, hogy nem pusztul el többé minden test az özőnviért által.” (Ter 9,9-11)

2. Tehát az egész világ és minden, ami benne van, isteni ajándék. Isten a káoszból létezőket teremt. Ő az élet barátja”, és „szeret mindent, amit alkotott” (Bölcs ki ,25kk). Isten feltétlen igent mond a teremtett világra.

3. Jézus tanításában feltételezi Izrael teremtéshitét. Érdekes, hogy Jézus két legsajátosabb tanítását, vagyis a gondviselő Istenbe vetett feltétlen bizalmat és az ellenségszeretetet az Isten teremtő és fenntartó tevékenységének említésével támasztja alá. Az ég madarait tápláló és a mezők liliomait felöltöztető Atyára tekintve bizhatják az emberek minden gondjukat a szerető Istenre (Mt 6,25-34). A jókra és gonoszokra egyaránt napját fölkelte és nekik esőt adományozó mennyi Atya példája pedig arra sarkall, hogy szeressük ellenségeiket (Mt 5,44-45).

4. Az Apostolok Cselekedeteinek könyve nem habozik Pál ajkára adni a sztoikus bölcselő, Epimenidész szavait: „Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk.” (ApCsel 17,28) Az Isten tehát nincs messze teremtményeitől, hanem bensőségesen áthatja azokat. Már a Bölcsesség könyvében olvashatjuk: „Az Úr Lelke betölti a földkerekséget, egybefogja (szünechei: áthatja, átfogja, összefogja) a mindenséget.” (Bölcs 1,7). Isten tehát transzcendens, meghaladja a világot, de ugyanakkor immanens a világban és annak minden létezőjében.

5. Minthogy Isten a teremtmények legmélyén jelen van és általuk jelenti magát”, ezért az ember helyes viszonya minden teremtménnyel szemben a rácsodálkozás. Ezáltal fedezi fel

szépségüket, sejtí meg titkukat, látja meg mélységeiket, és éli át a velük való kapcsolatát, hiszen minden teremtménynek egy a gyökere, a teremtő Isten. Az ilyen ember az Istennel együtt „örvendez” az Úr műveinek (Zsolt 104,31). Hiszen az Isten még a nagy tengeri szörnyet, a Leviatánt is (talán a bálnáról van szó) azért alkotta, „hogy a tengerben játszadozzék”. Sőt valószínűleg inkább így kellene fordítani a héber szöveget: „hogy Isten játszadozzon vele” (uo. 26). Az ember számára igen fontos a csodálkozó, játékos viszony a teremtményekkel. Ebben is, mint sok minden másban, a gyermekek lehetnek mestereink.

6. Minthogy minden, ami van, a jó Isten jó teremtménye (vö. Ter 1). Ezért azok az étkezési tilalmak, amelyek az ószövetségi Szentírásban olvashatók, nem egyes állatok létének „tisztátalanságából” származnak, hanem régi népi hagyományokból, melyek nem örök értékűek. Ezt világosan kimondja a Timóteushoz írt 1. levél: Egyesek hazugságokat hirdetnek. Azt mondják, hogy tartózkodni kell ételektől, holott azokat azért teremtette az Isten, hogy hálát adva élvezzék őket a hívek, azok, akik megismerték az igazságot. Mert Isten minden teremtménye jó, és semmi sem elvetendő, amit hálaadással vesz magához az ember, mert szentté lesz Isten ígéje és az imádság által.” (4,3-5).

7. Minthogy minden teremtmény a jó Isten adománya, ezért az Isten képmására teremtett ember felelős értük. A szentírás szerint Isten megengedte az embernek a növényi és állati eledel fogyasztását (Ter 1,29; 9,3). Arra azonban nem adott engedélyt, hogy az ember feleslegesen rombolja a többi élőlényt. A teremtmények értéke pedig nem csak az ember számára való hasznosságukban áll, hanem azok vallási, esztétikai és szimbolikus értékeit is fel kell ismerni, és gondosan kell ápolni. Nap, hold, csillagok, növények, állatok Isten bölcsességét és szépségét tükrözik, és az értő ember rengeteget tanulhat tőlük. Pityang, hóvirág, pacsirta, szentjánosbogár - és még sorolhatnánk tovább - mind, mind üzeneteket rejtenek az ember számára. Assisi Szent Ferenc volt az a keresztény szent, aki ezt legjobban átélte. Méltón tekinti őt az egyház a természetvédelem védőszentjének.

8. Amint a szentírás második teremtéstörténete szerint az Isten azért helyezte Ádámot az Éden kertjébe,

„hogy művelje és őrizze” (Ter 2,15), úgy az egész emberiség feladata, hogy harmonikusan továbbfejlessze a fejlődő világot. Ültessen fákat, virágokat, alkítsa kertet a földet. Azért kapott Istentől gondolkodó fejet és dolgozó kezét, hogy ezt a feladatát el tudja végezni.

9. A teremtett világ javaival szembeálló ember helyes alapbeállítottsága a hálás, örömteli elfogadás. Ebből fakad lelkiismeretbeli kötelessége, hogy a teremtés javait mindenki számára biztosítsa: mind a föld mai lakói számára, mind a következő nemzedékek számára. Aquinói Tamás szerint Isten a világ minden javát elsősorban az összemberiség számára teremtette. Ezért a magántulajdon joga nem abszolút, hanem csak eszköz ahhoz, hogy a világ javai rendezetten és bőségesen eljussanak mindenkihez. Az ökológiai krízis vezetett ahhoz, hogy ezt a kötelességet kiterjesszük a következő nemzedék iránti felelősségvállalásra is. Isten nemcsak nekünk, hanem minden idők minden embere számára teremtette meg létezőként a világot.

10. A fentiekből kitűnik, hogy az ökológia, környezetvédelem elnevezés nem eléggé hatol a dolgok mélyére. A természet nem csupán az emberiség „háza”, környezete, hanem az Isten bölcsességének, szépségének és jóságának alkotása. Csak akkor lesz az embereknek a természettel való viszonya helyes, ha a teremtett világot szerető Istennek a világgal való viszonyát követi. A Bölcsesség könyvének szerzője így imádkozik: „Uram, te szereted mindazt, amid van, semmit sem utálsz abból, amit alkottál. Hogy is létezhetne bármi, ha te nem akarnád, és hogyan állhatna fenn, amit nem hívtál volna létre? Kímélsz mindent, mivel a tiéd, Uram, az élet barátja.” (Bölcs 11,24-27).

11. Ezért van a világnak jövője. Nem csak az emberre vár az eszkatológikus beteljesedés, hanem minden más teremtményre is. (Iz 65,17; 66,22; Róm 8,19-24; 11,36). Ennek mikéntjét nem tudjuk sem elképzelni, sem megfogalmazni. De mivel hisszük, hogy Isten egyértelműen jó, remélhetjük, hogy az egész teremtett világ, emberek, növények, állatok és minden más, belefoglaltatnak abba a végső életharmóniába, amelyről Pál apostol mondja: „Isten lesz minden mindenben” (IKor 15,26). Minthogy pedig „az Isten szeretet” (1Jn 4,8), ezért azt is remélhetjük, hogy a szeretet lesz minden mindenben.

Nemeshegyi Péter SJ

Kamaszvonal Kedvencek

Nem az jellemző leginkább a papok életére, hogy a sok-sok gyerek és fiatal között, akiket valaha neveltek kedvencek érzelmi rangsora alakul ki, sokkal inkább az a féltékenykedés, ami állandóan körülveszi a munkájukat, és folyvást gátolja a közösség egyben tartását. Azon kívül, hogy mindez rendkívül bántó, logikátlan is, mint általában mindenfajta féltékenységgel.

Ági: Atyám, a keresztyánom telefonált Balassagyarmatról. Áradozott, hogy milyen gyönyörű volt az idei rózsafüzér találkozó.

András atya: Eddig mindegyik gyönyörű volt, de idén külön meglepetést jelentett, hogy azt hittük, alig lesznek, mert több más országos meg fővárosi program is erre a napra esett. Ennek ellenére a szokásos módon összejöttek a rózsafüzéres közösségek, persze a legjobban ismét a gyarmatiak tettek ki magukért.

Ági: Elragadtatva beszéltek arról a délutáni irodalmi-zenés műsorról, amit Feri meg Ödönke adott.

András atya: Azt elhiszem, egyik fiú jobb volt, mint a másik. Jó, Feri még tanuló, de már most kész operaénekes, a hangja erősítés nélkül betölti ezt a hatalmas templomot, Ödönke meg mintha néha két szót sem tudna szólni, ilyenkor meg olyan a kiállása, mint valami drámai színésznek.

Ági: Azt mondják, ő az atya nevelése, főként mióta ott lakik a kollégiumban.

András atya: Fogalmazzunk szerényebben, azóta többet tudok vele foglalkozni. Az előadás után az anyukáját megkérdezte valaki, hogy mivel érték el azt, hogy ilyen eredményesen neveltem a gyerekeiket? Ő meglehetősen lényegre törően ennyit válaszolt: "egyszerűen hagyjuk, azaz lehetővé tesszük". !

Ági: Úgy tűnik, mintha egy kicsit az atya kedvence lenne.

András atya: Egy pap, azaz minden pap, amelyik örül, ha egyáltalán látja egyik vagy másik gyereket vagy fiatalot, sohasem maga választ ügynevezett kedvenct, a tanítványaink választanak, azok, akik a legtöbbet vannak mellettünk. Mit tehetünk bárkiért, aki elmarad, vagy akit csak hébe-hóba lehet látni, az ilyenekről nyilván nem gondolja senki, hogy ők kedvencek. Szóval, ez nem rajtunk múlik.

Ági: Volt atyának olyan tanítványa, akiből nagy ember lett? Felhasználó, világbajnok, vagy ilyesmi?

András atya: Nem is tudom, az egyik ifi hittanosomból miniszterelnök-helyettes lett, meg talán Ferkóból lesz operaénekes. Ami igazán számít, hogy sok-sok egykori tanítványom ma tisztességes családapák, családfők, hívő gyerekeket nevelnek, és a nagy sodrásban biztos pontot jelentenek a családjukban, a munkájukban, meg az egyházközségükben.

Ági: És ezek az emberek visszatérnek néha az atyához, legalább hírt adni magukról?

András atya: Ezt a témát inkább hagyjuk! A pap pedagógiai munkája olyan, mint a hegymászó erőfeszítései. Ha visszanezünk, félelmetes a szakadék, a jelen pillanatban fontos, hogy megfelelő fogódzót találjunk, és néha feltekintessünk a csúcsra.

Ági: Ez azt jelenti, hogy az atya meghalni készül?

András atya: Azt is ki kell érdekelni, most még éppen a fogódzó pontok keresésénél tartok.

Ági: Mit talál új és jó módszernek?

András atya: Valamit ki kell találni a nyárra a táborokon kívül, hogy az itthon maradókat együtt tartsam. Ödönkéék sportnapokat szerveznek, de nagyon tetszene nekik, ha a regények helyett most elkezdnék képregényeket írni, és fényképekkel készítenék belőlük honlapot vagy templomi újságot.

Ági: Atya, ilyesmire aprózná el magát?

András atya: Figyelj, angyalkám, mi történik, ha rászánom magam, hogy néhányatoknak egy tartal-

mas, alkotó nyarat készítek elő, amire érdemes lesz visszaemlékezni, és megerősíti a közösséget is...

Pajor András

Ha Jézus ma eljön közénk...

Ha Jézus ma eljön közénk oda-siet egy csődülethez. Páran elcsíptek egy fiút meg egy lányt. Egy hölgy: „Itt a bűnjel! A pisztoly!”

Többen: „Ki akarták rabolni a bankot!”

Jézus megkérdezi az elfogottaktól: „Mit tehetek értetek?”

A lány zokog, a fiú nyöszörög: „Pénzre lett volna szükségünk.”

Az egyik erkélyről egy öreg: „Narkósok ezek, szenvedélybetegek. Munkatáborba velük!”

Jézus tiszta hangja mindenkit elér: „Akinek semmi szenvedélye sincs, az vesse rájuk az első követ!”

Zavartan állnak mind, a dohányzók, az alkoholisták, a bosszúvágyók, a pénzsóvárok.

Végre megjön a rendőrség. Kattant a bilincs.

„És te?” Jézus hallgat.

Az erkélyről: „Ő a főnök, a bűndős zsidó!” Kattant a bilincs.

Így szólt hozzájuk: Aki bűn nélkül van

közületek, az vesse rá az első követ...

Egy csepp közélet

Kormányt programjáról

Magyar Nemzet

Madarat tolláról, embert barátjáról, tartja a mondás. Ehhez most hozzátehetjük: kormányt pedig programjáról lehet megismerni. Az, hogy a választási ígéretektől a kormányprogram lényege szerint nem különbözik, üzenetértékű. Nem kevesebbet jelent, mint hogy a polgári erők kormányra kerülve is azt fogják megvalósítani, amit a választóknak ígértek. Talán a rendszerváltás küszöbén, tapasztalatok híján még sokan megkérdeztük volna: hogyan? Ez nem magától értetődő? Nem a világ legtermészetesebb dolga, hogy egy megválasztott erő, egy csapat a kampányban ígéretet hatalomra jutva megvalósítja?

Húsz év kesernyés tapasztalataival a hátunk mögött tudjuk: nem, ez sajnos, egyáltalán nem természetes. Különösen nem volt az, amikor a szocialisták a szabad demokratákkal kormányoztak. A kampány és a kormányprogram az ő irányításuk idején úgy aránylott egymáshoz, mint ravasz piaci árusnál a kirakatba tett gyönyörű eper a pult alól a kosarunkba mért lekvárnak való lucsokhoz. Ma már a boltos, ha meg akarja tartani vevőkörét, ugyanazt teszi a kirakatba, amit a kosarunkba, sőt, ha kérjük, a kirakattól méri az árut. A Fidesz sem tesz másképp: élénk rakja, amit egy hónapja ígért, és ugyanazt az árut kínálja kormányprogramként.

A leendő kormánynak a választói bizalom nem trükkökkel megszerzett zsetonhalmaz, amivel négy éven át el lehet szórakozni. A Fidesz-KDNP-nek a választók bizalma erkölcsi erőforrás, amelynek energiáit bevallottan nem tudja nélkülözni a változások megtételéhez. A kormányprogram több szakasza is azzal kezdődik, hogy mit akarnak az emberek, mire vágnak, mi az elgondolásuk egyéni boldogulásukról és a közös jövőről, és mi az, ami mindenkinek érték, mindenkinek fontos. Munka, otthon, család, egészség és rend. Olyan pillérek ezek, amelyek erős alapokat jelentenek egy új hídserkezethez. Az, hogy „a magyarok gyökeres és alapvető változást akarnak az élet minden területén”, lehetne pusztá szóvirág is. De máris utalnak rá jelek: nem lesz az. Pusztán az a tény, hogy rögtön az új Országgyűlés megalakulása után az egyik legkiterjedtebb hálózattal működő, ráadásul állami vállalatba beépülő maffia egyik tagját még aznap letartóztatták, szimbolikus üzenet volt. Nemcsak azt jelentette, hogy mindenki felelni fog azért, amit tett. Azt is magában foglalta, hogy a gyökeres változások ígérete itt nem sallang, a kimondott szó itt nem szólam. Ugyanilyen szimbolikus üzenet volt Martonyi János leendő külügyminiszter bejelentése Pozsonyban a külhoni magyaroknak megadandó magyar állampolgárságról, hi-

szen a ket-

tős állampolgárság intézménye szerte Európában megszokott, és amúgy sem az ördögtől való. De egy ilyen határozott lépés a gyengécske, ide-oda kacsintó taktikázások után a külpolitikában ugyanolyan határozott üzenet volt, mint a mafívevő letartóztatása a belpolitikában.

Jobb, ha időben hozzászokunk: sok tekintetben 180 fokos fordulat lesz az életünkben, hétköznapijainkban. Elvesztegettünk húsz évet! Nincs időnk, nincs mire várnunk. Túl sok minden ment ebben az országban emberellenesen, nemzetellenesen, magyarérdekellenesen. Túl sok a kiskapu, a vakvágány, a zsákutca. Más idők jönnek, és társadalmi értelemben más lesz a térélményünk is. Akinek tériszonya van, kapaszkodjon erősen.

Minden kezdet beszédes. A határozott lépések egész sorozata kezdődött el. A nemzeti együttműködés nem célja, hanem feltétele annak, hogy valóban egy új rendszer jöhessen létre, új igazodási pontokkal, új szabályokkal. S bár eddig sem mindenki halászott a zavarosban, nem mindenki dagonyázott a langyos iszapban, mégis: ha a többségnek, az átlag állampolgárnak gyökeresen megváltozik a sorsa és a kilátásai, igazolást nyert a kétharmados felhatalmazás. Hogy nem csak szerencse dolga volt. S hogy mindez másképpen nem is történhetett.

Körmendy Zsuzsanna

A tök imája

Mennyei Atyám!

Köszönöm neked tök-életemet.

Önön magomból növekszem.

Nagy leveleim felöltöztetik a Föld anyát.

Dísz és étel vagyok egyaránt.

Virágaim hasonlítanak a Nap fivérre,
kerek alakom pedig a Hold nővérré.

Nap mint nap vidáman nevetek,
és mondom mindenkinek,
aki csak rám néz:

Legyetek tök-életesek,
mint a mi mennyei Atyánk!

Ámen, Atyám.

Ezekon a területeken ajánlom föl a segítségemet az egyházközségnek:

Szolgáltatok:	Nevem, elérhetőségem (telefonszám, e-mail):
Lektorként (szentmiséken felolvasás):	
Templom, ill. plébánia takarítása:	
Ruhák varrása, mosása, vasalása:	
Műszaki téren/villanyszerelés:	
Műszaki/segédmunka:	
Műszaki/kőművesmunkák, burkolás:	
Műszaki/informatika, szerkesztés:	
Gyermekprogramoknál főzés, felügyelet:	
Liturgikus téren (körmenetek, szertartások):	

Nyugdíjas pedagógusaink, figyelem!

Már az elmúlt tanévben följánlotta egy kedves pedagógus testvérünk, hogy hittanosainkat német nyelvből korrepetálja. A fölzárkóztató órát több hittanosunk hetente látogatta.

Nagyon örültünk a fölvetésnek és ezen felbuzdulva arra kérjük a kedves nyugdíjas pedagógusainkat, „ex caritate”, tehát jövedelem és honorárium nélkül vállaljanak korrepetálást hittanosaink részére. Ezekre a fölzárkóztató órákra hétfőtől péntekig délutánonként a Tanárnő/Tanár Úr által kijelölt időpontban a gyerekekkel történő egyeztetés után kerülne sor. Helyszíne a plébánia hittanterme lenne. Az alábbi kitöltött rubrikát legyenek kedvesek eljuttatni hozzánk augusztus 20-áig, hogy már így tervezhessük az új tanévet és így hirdethessük hittanosainknak.

Tárgyak:	Nevem, elérhetőségem:
Magyar nyelv és irodalom:	
Matematika:	
Kémia, földrajz, biológia (kérjük bekarikázni):	
Nyelvek: német, angol (kérjük bekarikázni):	
Egyéb:	

NAGYKANIZSAI SZENT JÓZSEF PLÉBÁNIA

8800 Nagykanizsa, Ady út 15. Tel.: 06-93/313-849; 06-30/508-5542;

E-mail: szentjosefplebania@hotmail.com; sztjosef.kanizsa@chello.hu

Honlap: www.szentjosef.plebania.hu